

Utgångspunkter för nämndernas förslag till mål och budget 2020–2022 ”ramärendet”

Innehåll

Utgångspunkter för nämndernas förslag till mål och budget 2020–2022

”ramärendet”	1
1 Mål och budget – ramärendet	5
1.1 Syfte med ramärendet	5
1.2 Bruttobudget	6
2 Så styrs Nacka kommun	6
2.1 Vision och värdering	6
2.2 Bäst på att vara kommun	7
2.3 Övergripande mål	7
2.4 Styrprinciper	8
2.5 God ekonomisk hushållning	8
2.5.1 Finansiella indikatorer	9
3 Förutsättningar inför 2020-2022	11
3.1 Samhällsekonomin	11
3.1.1 Stora investeringsbehov även framöver	11
3.1.2 Fortsatt ökad sysselsättning inom offentlig sektor	12
3.2 Kommunernas ekonomi	12
3.2.1 Skatteunderlaget växer långsammare	12
3.2.2 Fortsatt ökade investeringar	13
3.2.3 Förändringar i statsbudgeten som berör kommunerna	14
4 Pågående utredningar och dess effekter	15
4.1 Översyn över kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting	15
4.2 Lag om kommunal redovisning och bokföring	15
4.3 Utredning om huvudmannaskapet för skolan	15
4.4 Kommunutredningen	16
4.5 Riksdagens beslut om statsbudget 2019	16
4.6 Nedjusterad befolkningsprognos i kommunen	17
4.7 Bostadsbyggande	20
4.8 Kommunens utgångsläge	21
4.8.1 Bokslut 2018	21

4.8.2	Fortsatt god soliditet trots ett försämrat resultat 2018.....	21
4.8.3	Fortsatta investeringsbehov och högre låneskuld.....	21
4.8.4	En god resultatutveckling kräver god budgetföljsamhet.....	22
4.8.5	Nedjusterad befolkningsprognos ger stor ekonomisk påverkan 2020-2022...22	
4.8.6	Prognos T1 2019.....	23
5	Gemensam inriktning och utvecklingsområden.....	23
	• Stadsbyggande i takt med medborgare och miljö.....	23
	• Miljösmart kommun.....	23
	• Fler jobb och snabb etablering.....	23
	• Ekonomi i balans och effektiv styrning.....	23
6	Ekonomiska ramar 2020-2022 Nacka kommun.....	25
6.1	Planerad resultatnivå för perioden avser totalnivån för kommunen.....	25
7	Skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning.....	27
7.1	Skatteintäkter.....	28
7.2	Kommunalekonomisk utjämning.....	30
	7.2.1 Inkomstutjämningen.....	31
	7.2.2 Kostnadsutjämningen.....	31
	7.2.3 Regleringsbidrag/regleringsavgift.....	32
	7.2.4 LSS-utjämningen.....	32
	7.2.5 Fastighetsavgiften.....	32
7.3	Övriga generella statsbidrag.....	32
7.4	Finansiering.....	33
7.5	Volymförändringar per nämnd.....	33
	7.5.1 Kommunstyrelsen ökar med 10,8 miljoner kronor.....	34
	7.5.2 Arbets- och företagsnämnden ökar med 1,5 miljoner kronor.....	34
	7.5.3 Fritidsnämnden ökar med 3 miljoner kronor.....	34
	7.5.4 Kulturnämnden ökar med 3,6 miljoner kronor.....	35
	7.5.5 Miljö- och stadsbyggnadsnämnden oförändrad.....	35
	7.5.6 Natur- och trafiknämnden ökar med 35,6 miljoner kronor.....	35
	7.5.7 Socialnämnden ökar med 36,3 miljoner kronor.....	35
	7.5.8 Utbildningsnämnden ökar med 0,5 miljoner kronor.....	35
	7.5.9 Äldrenämnden ökar med 9,3 miljoner kronor.....	36

7.5.10	Överförmyndarnämnden oförändrad i enlighet med plan	36
7.6	Ekonomiska förutsättningar för nämnderna.....	36
7.6.1	Pris och lönekompensation	36
7.6.2	Personalomkostnadspålägg.....	37
7.6.3	Internräntan	38
7.6.4	Internhyror.....	38
7.6.5	Internprissättning.....	38
7.6.6	Återställande av resultat.....	40
8	Förslag till ramar för nämnderna.....	40
9	Kommunens kommande investeringar under perioden 2019-2022.....	41
9.1	Prognos för investeringar 2019-2022	41
10	Utblick 2040 utifrån långtidsprognosen	42
11	Tidplan för nämndernas fortsatta arbete.....	43

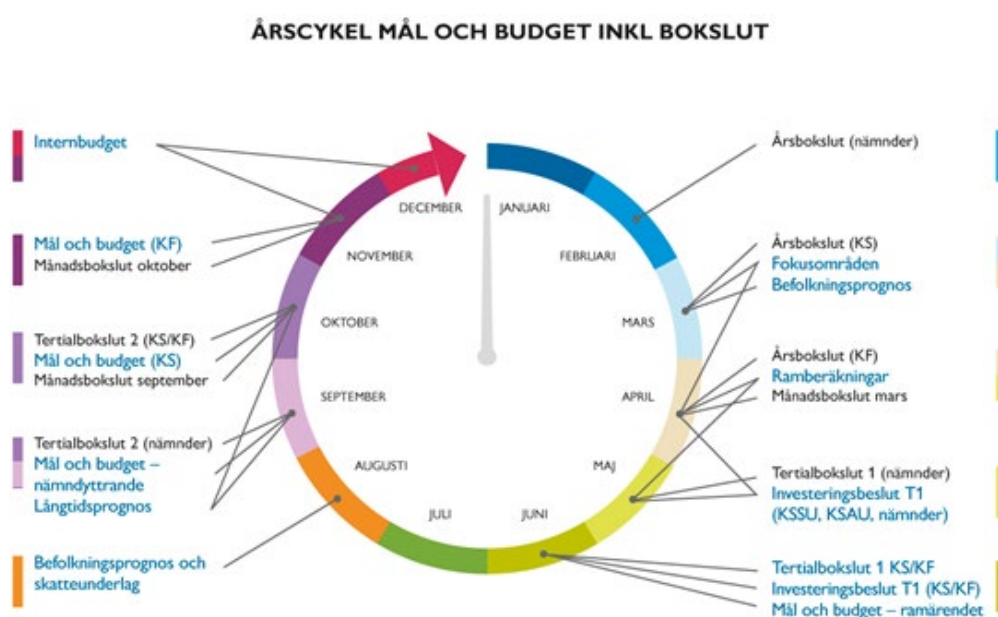
I Mål och budget – ramärendet

I.1 Syfte med ramärendet

I ramärendet föreslås nämndernas ekonomiska ramar för de tre kommande åren. Som grund till ramärendet ligger bedömningar av storleken på kommunens intäkter respektive kostnader under budgetperioden. Befolkningsutvecklingen är en viktig bas för såväl intäkts- som kostnadsutvecklingen. I bedömningen av skatteintäkter, statsbidrag och utjämning är Sveriges Kommuner och Landstings prognoser om utveckling av bland annat ekonomi, befolkning, arbetade timmar i riket ett viktigt underlag. De kostnadsförändringar som beaktas i ramärendet är främst de som beror på volymutveckling, det vill säga att det blir fler, eller färre, deltagande personer i verksamheterna utifrån den prognostiserade befolkningsutvecklingen.

Utifrån det ekonomiska utrymme som de prognostiserade intäkterna och kostnaderna skapar föreslås ekonomiska ramar och förutsättningar för nämnderna. I ramärendet ger kommunstyrelsen uppdrag till nämnderna. Utifrån nämndernas förslag till mål och budget tar kommunstyrelsen fram ett samlat förslag till mål och budget för Nacka kommun i oktober. Beslut om mål och budget för de kommande tre åren tas slutligen av kommunfullmäktige i november.

Figur: Årscykel mål och budget inklusive bokslut

1.2 Bruttobudget

Nacka kommun har på kommunövergripande nivå budgeterat med nettorammar för nämnderna. Från och med budgetår 2020 införs nu bruttobudget per nämnd. Bruttobudget är en metod för att redovisa inkomster och utgifter, intäkter och kostnader eller tillgångar och skulder var för sig. I dess motsats, nettobudget, så kvittas beloppen och endast skillnaden redovisas. Syftet med att införa bruttobudget är att ge en ökad helhetssyn genom ökat fokus på intäkter och kostnader var för sig. Det tydliggör även det ekonomiska åtagandet och dess risk, vilket annars kan döljas av en intäkt. Uppdraget är att varje nämnd ska tillämpa bruttobudgetering och bruttoredovisning för att uppnå ökad jämförbarhet mellan budget och bokslut.

2 Så styrs Nacka kommun

Nacka kommuns styrmodell består av fem olika delar; vision och grundläggande värdering, ambition, övergripande mål och styrprinciper. Här beskrivs styrmodellen och kommunens finansiella indikatorer som ska säkerställa att Nacka kommun tillgodoser kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning.

Figur: Nacka kommuns styrmodell

2.1 Vision och värdering

Nackas vision är öppenhet och mångfald. Det innebär att vara nyfiken på nya idéer och att kommunen ska vara transparent. Mångfald kan avspeglas i hur verksamheter drivs, att tänka nytt och genom vilka som bor och verkar i Nacka.

Den grundläggande värderingen handlar om förtroende och respekt för människors kunskap och egen förmåga samt för deras vilja att ta ansvar. Värderingen speglar tron på att

människor kan och vill själva, att de fattar rationella beslut utifrån sin situation och sina behov. Värderingen är en viktig byggsten i hur kommunen bygger samhället och ser på sin roll i det.

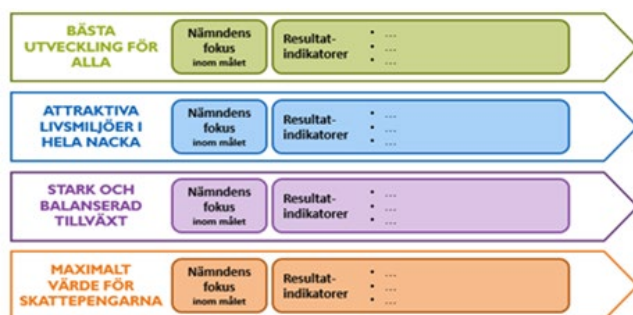
2.2 Bäst på att vara kommun

Ambitionen ”Vi ska vara bäst på att vara kommun” slår fast att kommunen ska ägna sig åt sina kärnuppdrag samt att verksamheterna ska hålla en hög kvalitet. Ambitionen tydliggör också vikten av att resultat mäts och jämförs med andra kommuner. Nacka kommun ska var bland de 10 procent bästa i kommunala jämförelser. Med detta följer att inspireras och lära av andra framgångsrika kommuner och organisationer. Nacka vill vara en smart, enkel och öppen kommun. Verksamheten ska utvecklas i nära samspel med dem kommunen är till för och tillsammans med andra aktörer.

2.3 Övergripande mål

Nacka kommun har fyra övergripande mål som gäller för all verksamhet: Bästa utveckling för alla, Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka, Stark och balanserad tillväxt och Maximalt värde för skattepengarna. Utifrån målen fastställer kommunfullmäktige nämndernas fokusområden och resultatindikatorer för budgetperioden. Uppföljning av mål, nämndernas fokusområde och resultatindikatorer sker under året i tertial- och årsbokslut.

Figur: Kommunens fyra övergripande mål och modellen för hur de ska följas upp.

2.4 Styrprinciper

Kommunens fyra styrprinciper utgör grunden för den politiska styrningen. De ska vägleda verksamheten så att målen uppnås och god ekonomisk hushållning säkras.

Figur: De fyra styrprinciperna

Den första styrprincipen är att skilja på finansiering och produktion. Kommunfullmäktige och nämnder har ansvaret för finansieringen av verksamheterna. Produktionen kan vara privat eller kommunal. Den kommunala produktionen är organiserad i en egen del av verksamheten: välfärd skola och välfärd samhällsservice.

Den andra styrprincipen är konkurrensneutralitet vilket innebär att kommunala och privata anordnare/leverantörer ska ha samma villkor.

Den tredje styrprincipen är konkurrens genom kundval eller upphandling. Det innebär att vem som ska utföra tjänster och service för kommunen bestäms genom kundval eller upphandling. Kundval används för individuellt riktade tjänster som skola, hemtjänst och äldreboende. Tjänster som riktar sig till alla medborgare, till exempel snöröjning och parkunderhåll, ska upphandlas.

Den fjärde styrprincipen är tillit genom delegerat ansvar och befogenheter. Ansvaret ska ligga på lägsta effektiva nivå. I Nacka har den kommunala produktionen stort utrymme att själva besluta hur deras verksamhet ska utformas. Principen är viktig för att de på bästa sätt ska kunna möta konkurrensen inom sitt område.

2.5 God ekonomisk hushållning

Kommunallagen kräver att kommuner anger mål och riktlinjer som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. I Nacka kommun innebär god ekonomisk hushållning att:

- Graden av uppfyllnad av de övergripande målen är god.
- Kommunens resultatöverskott och soliditet är på en långsiktigt hållbar nivå.
- Kommunen ska sträva efter en hög självfinansieringsgrad av investeringar, både inom ramen för stadsutveckling och för övriga investeringar.

2.5.1 Finansiella indikatorer

För att bättre bedöma kommunens ekonomiska ställning föreslås kommunfullmäktige besluta om fyra finansiella resultatindikatorer. Här följer en beskrivning av respektive indikator.

Tabell: Finansiella resultatindikatorer 2020

Resultatindikatorer	Budget 2020
Resultatöverskott (>2 %)	2,1 %
Soliditeten ska öka över tid (>38 %)	38,8 %
Stadsutvecklingen ska vara självfinansierad över en femårsperiod	Uppnås ej
Övriga investeringar ska självfinansieras till 50 %	121,8 %

2.5.1.1 Resultatöverskott på en långsiktigt hållbar nivå

Kommunens resultatöverskott ska ligga på en långsiktigt hållbar nivå. Resultatandelen är årets resultat i förhållande till skatteintäkter och utjämning. Vad som är en långsiktigt hållbar nivå beror på flera faktorer, som kommunens ekonomi i utgångsläget och de framtida planerna för tillväxt och investeringar. Det behövs en tillräckligt hög resultatnivå i budget för att klara svängningar i ekonomin, exempelvis i form av förändringar i skatteintäkter och flyktingmottagandet. Resultatet behövs också för att kunna finansiera behovet av investeringar. Målnivån på resultatandelen är en avvägning, dagens behov ska tillgodoses utan att begränsa framtida generationers möjligheter till utveckling. Samtidigt ska investeringar som görs för framtiden inte belasta nuvarande Nackabor.

Målet för 2020–2022 är att resultatandelen ska uppgå till minst 2 procent i ordinarie verksamhet, det vill säga exklusive exploateringsreavinster. Resultatet för 2020 är budgeterat till 118 miljoner kronor, exklusive exploateringsvinster. Det är i nivå med målet på 2 procent.

2.5.1.2 Soliditet på en långsiktigt hållbar nivå

Kommunens soliditet ska vara på en långsiktigt hållbar nivå. Soliditeten visar hur stor andel av kommunens tillgångar som har finansierats av eget kapital. Nyckeltalets utveckling har en stark koppling till resultatandelen och självfinansieringsgraden av investeringar. Målet för soliditeten under perioden 2020–2022 är att den ska stärkas. I förslaget till budget 2020

beräknas soliditeten till 38,8 procent. Med ansvarsförbindelsen för pensioner blir soliditeten 26,2 procent. Soliditeten var enligt 2019 års tertialbokslut 1 38 procent.

2.5.1.3 Hög självfinansieringsgrad av investeringar

Kommunen ska sträva efter en hög självfinansieringsgrad av investeringar, både inom ramen för stadsutveckling och för övriga investeringar. Självfinansieringsgraden visar i vilken mån kommunen finansierar sina investeringar med egna medel, det vill säga med sitt resultat, avskrivningar och försäljningar. Målen för självfinansieringsgraden mellan 2020–2022 har delats in i två delar:

1. *Stadsutvecklingen ska vara självfinansierad över en femårsperiod*

Självfinansiering innebär att inkomster är minst lika stora som utgifter. Uppföljningen ska ske över hela stadsutvecklingsportföljen, inte i enskilda projekt. Det ekonomiska resultatet i den samlade projektportföljen för stadsutvecklingsekonomin ska vara i ekonomisk balans för perioden 2016–2020, det vill säga över femårsperioder. I resultatet får reavinster från exempelvis försäljning av mark räknas med. Med över tid menas en femårsperiod.

En prognos baserad på samtliga pågående och planerade projekt visar i nuläget på en stadsutvecklingsekonomi i balans för hela perioden 2016–2030. Prognoser har gjorts för dessa tre femårsperioder. Den första och andra perioden (2016–2025) visar i nuläget på ett underskott, däremot genererar den sista perioden ett överskott. I beräkningarna för den första femårsperioden ingår delar av flera stora infrastrukturprojekt där några är överdäckningen av väg 222 och upphöjningen av Saltsjöbanan. Här ingår även det fortsatta arbetet med kommunens förnyelseområden. Vid 2019 års tertialbokslut 1 var investeringarna inom stadsutvecklingsverksamheten ej självfinansierade.

2. *Övriga investeringar ska var självfinansierade till hälften*

Övriga investeringar avser alla investeringar som kommunen genomför med undantag för stadsutvecklingsverksamheten. I övriga investeringar ingår till exempel välfärdsinvesteringar när kommunen själv investerar som till exempel att bygga en skola som inte ligger inom exploateringsområdet. Med egna medel menas att pengarna kommer från ett positivt resultat, avskrivningar och försäljningar. I förslaget till budget 2020 kommer samtliga övriga investeringar finansieras med egna medel. Vid 2019 års tertialbokslut 1 var övriga investeringar finansierade med egna medel.

3 Förutsättningar inför 2020-2022

3.1 Samhällsekonomin

För perioden 2020-2022 väntas BNP-tillväxten bli lägre än de senaste åren. I år väntas BNP växa med 1,5 procent (2,2 procent 2018). Framförallt är det en svagare omvärld som ger en mer pessimistisk bild av den globala tillväxten, vilket slår mot svensk export- och investeringstillväxt. Dessutom fortsätter bostadsbyggandet att minska i år och framöver. Det finns dock faktorer som kan motverka att byggandet minskar ytterligare, en god inkomstutveckling, stark utveckling på arbetsmarknaden och fortsatt låga räntor.

Däremot håller sig tillväxten i hushållens konsumtion uppe tack vare ökande konsumtion av tjänster och dagligvaror. I år kommer hushållens konsumtion att öka i hygglig takt till följd av en fortsatt sysselsättningsuppgång som höjer hushållens inkomster. För åren 2020-2022 väntas konsumtionstillväxten bli hög, även om hushållens inkomster beräknas öka i långsammare takt när sysselsättningsuppgången mattas av. Konsumtionstillväxten väntas dock inte dämpas i motsvarande grad då hushållen antas dra ned på sitt sparande.

Den offentliga konsumtionen förväntas öka i en långsammare takt under perioden 2020-2022. Det förklaras bland annat av att statens utgifter för migration och integration fortsätter sjunka. Tillväxttakten i offentlig konsumtion mattas av redan i år främst på grund av minskade utgiftssatsningar och besparingskrav. För 2020 och framåt ökar den offentliga konsumtionen i linje med det demografiska behovet och tillväxten blir då högre igen. Samtidigt ökar den offentliga sektorns inkomster i svagare takt, jämfört med exempelvis perioden 2015-2017 när inkomsterna steg ovanligt snabbt. Det beror dels på att skatteunderlaget såsom lönesumman inte väntas öka lika snabbt, dels på tidigare beslutade skattesänkningar.

3.1.1 Stora investeringsbehov även framöver

Investeringarna i offentlig sektor har ökat mycket kraftigt under de senaste åren. Uppgången har framförallt drivits av kommunerna som genomfört såväl stora renoveringar som nybyggnation av skolor och förskolor och andra verksamhetslokaler, till följd av den demografiska utvecklingen med allt fler yngre och äldre.

Investeringsbehovet i kommunerna är fortsatt stort och väntas därför att fortsätta vara på en hög nivå under de kommande åren. Även investeringarna i staten ökar till följd av flera stora infrastrukturprojekt och ökade inköp av materiel till försvaret.

3.1.2 Fortsatt ökad sysselsättning inom offentlig sektor

Läget på arbetsmarknaden är fortfarande stark. Under 2019 kommer sysselsättningen att fortsätta öka samtidigt som arbetslösheten minskar något. Nu när konjunkturen är på väg in i en lugnare fas kommer efterfrågan på arbetskraft att öka långsammare framöver. Arbetslösheten väntas sjunka till 6,3 procent i år för att öka något under perioden 2020-2022. Behovet av att anställa kommer fortsättningsvis att vara högt inom utbildning, vård och omsorg eftersom andelen unga och äldre i befolkningen växer. Sysselsättningen väntas därför växa inom offentlig sektor de närmaste åren, men i en långsammare takt.

Till följd av att arbetsmarknaden fortfarande är stark kommer lönerna att stiga något snabbare framöver. Inflationen väntas dock inte nå upp till målet om 2 procent under de närmaste två åren. Framåt 2021 eller 2022 räknar Riksbanken med att inflationen ska nå upp till 2 procent. Enligt Riksbanken kommer nästa höjning av reporäntan att ske mot slutet av 2019 eller i början av 2020, för att därefter dröja till 2021.

Tabell: Nyckeltal för den svenska ekonomin 2017–2022 (procentuell förändring)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
BNP*)	2,4	2,4	1,4	1,4	1,4	1,5
Konsumentprisindex, KPI *)	1,8	2,0	2,0	2,4	2,4	2,6
Relativ arbetslöshet, nivå	6,7	6,3	6,3	6,5	6,8	6,8
Realt skatteunderlag	1,0	1,1	1,2	0,3	0,3	1,0
Timlöner, konjunkturlönestatistik	2,3	2,6	2,9	3,2	3,2	3,3

Källa: SKL cirkulär 19:21

*årlig förändring

3.2 Kommunernas ekonomi

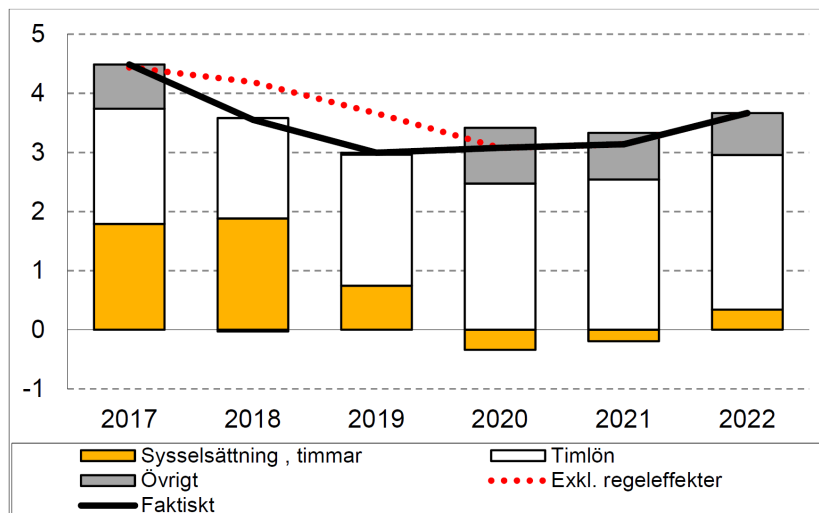
Kommunerna redovisade ett resultat 2018 som uppgick till cirka 14 miljarder kronor. Det kan jämföras med 2017 års rekordresultat på 24 miljarder kronor. Vikande skatteunderlag, minskade statsbidrag och lägre reavinster ligger bakom resultatet. För 2019 och åren därefter väntas resultatet för kommunerna bli sämre. Enligt SKL riskerar det försämrade resultatet att ge ett sammanlagt betydande underskott om inte staten tillför ytterligare resurser.

3.2.1 Skatteunderlaget växer långsammare

Skatteunderlaget som har ökat starkt under flera år förväntas mattas av redan i år och växer betydligt långsammare under 2020-2021 för att vända upp något under 2022. Orsaken är en svagare sysselsättningsutveckling och en minskning av arbetade timmar som följd. Effekten på skatteunderlaget motverkas av att lönehöjningarna blir lite större liksom vissa sociala ersättningar samtidigt som grundavdragen endast ökar svagt.

En svagare skatteunderlagstillväxt i kombination med en växande befolkning som medför ökade behov av kommunal service, ställer kommunerna inför stora ekonomiska utmaningar framöver. Även om SKL räknar med långsiktigt ökade statsbidrag måste effektiviteten öka och volymökningar rymmas utan ökande kostnader eller sämre kvalitet. Nya arbetssätt måste skapas, till exempel genom digitalisering, och samarbetet mellan kommunsektorn och staten måste förbättras. Brist på utbildad personal kommer att sätta ytterligare press på kommunerna att hitta nya lösningar att klara välfärdsuppdraget.

Diagram: Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter 2017-2022

Källor: Skatteverket och SKL.

Som framgår av ovan diagram bygger utvecklingen år 2021-2022 på förutsättningen att högkonjunkturen upphör mot slutet av 2020 och den svenska ekonomin utvecklas i konjunkturell balans från och med 2021. Det betyder att fortsatt svag skatteunderlagstillväxt 2020 och 2021 men större ökningstal 2022.

3.2.2 Fortsatt ökade investeringar

Investeringarna har ökat under en längre tid och kommer att fortsätta öka i något lägre takt under de kommande åren. Behovet av att bygga nya service- och verksamhetslokaler är fortfarande stort. Kommunerna måste även investera kraftigt i sin infrastruktur. Enligt SKL kommer investeringstakten att öka från 72 miljarder kronor 2010 till 83 miljarder kronor 2022. Relaterat till skatter och bidrag motsvarar det en ökning från 8,6 procent 2010 till 12,6 procent 2022.

Konsekvensen av en ökad investeringsvolym ger högre kostnader för avskrivningar och för drift som tar ett allt större utrymme av budgeten. Samtidigt ökar kommunernas låneskuld och många kommuner signalerar att de har behov av extern finansiering för de stora

investeringar som ska genomföras. Bara i år förväntas låneskulden öka med cirka 100 miljarder kronor i kommunsektorn.

3.2.3 Förändringar i statsbudgeten som berör kommunerna

Den 10 april presenterade regeringen 2019 års ekonomiska vårproposition (2018/19:100) och Vårändringsbudgeten för 2019 (2018/19:99). Den ekonomiska vårpropositionen syftar till att ange politikens inriktning för perioden 2019–2021. Vårändringsbudgeten anger förändringar i årets budget. Nedan följer en sammanfattning av de förslag som påverkar kommunerna 2019-2021 (beloppen avser hela riket):

- För 2019 avsätts 475 miljoner kronor på lärarassistenter inom skolan. Från och med 2020 beräknas statsbidraget till 500 miljoner.
- För att underlätta för kommuner med behov av fjärrundervisning anser regeringen att det bör införas en möjlighet att söka ekonomiskt stöd för att etablera fjärrundervisning. 10 miljoner kronor avsätts för ändamålet redan 2019.
- Statligt bidrag för kommunal kulturskoleverksamhet återinförs med 50 miljoner kronor för 2019. Bidraget togs bort i den budget som beslöts av riksdagen i december 2018 men återinförs från och med den 1 juli.
- Statsbidraget till kommuner med socioekonomiskt utsatta områden förstärks med 321 miljoner kronor.
- Två riktade statsbidrag till äldre slopas: 200 miljoner kronor för trygghetsvårdar i trygghetsboenden och 110 miljoner kronor för förbättrad personalkontinuitet inom hemtjänsten. Utöver detta har en förenklad hantering av de 500 miljoner kronor som tidigare avsåg äldreboendegaranti aviserats. Dessa kommer nu istället betalas ut efter antal äldre i kommunerna.
- Anslaget för statlig assistansersättning ökas med 150 miljoner kronor för 2019. Detta avser halvårseffekt av det förslag om att behov av hjälp med andning och sondmatning ska ses som grundläggande behov som har varit på remiss under våren och som planeras att träda ikraft 1 juli i år.
- Statsbidragen för fritidspengen på 50 miljoner kronor respektive obligatoriskt kommunalt föräldraskapsprogram på 75 miljoner kronor utgår.
- Vidare avsätts 45 miljoner kronor för att stärka arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Medlen ska bland annat användas för att förstärka det nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck, stärka kunskaperna på chefsnivå hos relevanta aktörer och stötta kommuner i att utveckla metoder för sitt arbete. Regeringen satsar ytterligare 40 miljoner kronor för att stärka stödet till kvinno- och tjejjourer under 2019.

4 Pågående utredningar och dess effekter

Nedan redovisas utredningar som kan komma att påverka förutsättningar för Nacka kommun.

4.1 Översyn över kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting

Under 2018 påbörjades en översyn av kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting som har överlämnats till regeringen. Föreslagna förändringar är under beredning och remisstiden avslutas den 17 maj. För Nackas del innebär förslaget ett minskat bidrag i kostnadsutjämnningen med 262 kronor per invånare eller motsvarande cirka 27 miljoner kronor. Föreslagna förändringar föreslås genomföras år 2020.

Läs mer under avsnittet Skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämnning, kostnadsutjämnning.

4.2 Lag om kommunal redovisning och bokföring

Den 1 januari 2019 trädde den nya lagen om kommunal bokföring och redovisning ikraft. Den syftar till att ge en mer rättvisande redovisning, ökad insyn och ökad jämförbarhet. Lagen innebär att kommunernas och landstingens årsredovisning innehåller fler delar. Bestämmelser om vissa grundläggande redovisningsprinciper, exempelvis principen om rättvisande bild, lagfästas för att ge tydligare vägledning för kommuner och landsting. Vissa värderingsregler förändras främst avseende finansiella instrument. Reglerna för de kommunala koncernföretagen skärps i den sammanställda redovisningen och kravet på information ökar. I kommunens förvaltningsberättelse ska utvärdering av mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning för de kommunala koncernföretagen finnas med från 2019.

Rådet för kommunal redovisning (RKR) har som en följd av den nya lagen tagit fram ett stort antal nya rekommendationer. Mycket av tidigare normering har i rekommendationerna bekräftats, men vissa delar har den nya lagen lämnat över till normering som nu arbetas in i rekommendationerna. Den som avviker från en rekommendation måste, precis som tidigare, ange och motivera detta. Nya lagen innebär också en skärpning, då kommunen nu även måste upplysa om hur resultat och ställning påverkas av avvikelsen från grundläggande redovisningsprinciper.

4.3 Utredning om huvudmannskapet för skolan

Skolan kommunaliserades 1991. Detta innebar att kommunerna övertog hela personalansvaret för lärarkåren (tidigare var tjänsterna statligt reglerade). Kommunerna övertog också beslutanderätten i vissa frågor, exempelvis vad gällde resursfördelningen till skolan. Efter riksdagsvalet blev det en fyrpartiöverenskommelse som ligger som grund för den nya regeringen. Denna överenskommelse innehåller en punktlista och där en av punkterna är att låta utreda ett statligt huvudmannskap om skolan. I punkt 54 står det "Ett

beslutsunderlag som kan skapa förutsättningar för statligt huvudmannaskap för skolan tas fram." Varken utredare eller direktiv är klara.

4.4 Kommunutredningen

Under de närmaste decennierna ställs kommunerna inför en rad utmaningar, bland annat till följd av den demografiska utvecklingen och den snabba urbaniseringstakten. För att kommunerna på lång sikt ska kunna möta samhällsutvecklingen krävs att de har en kapacitet som står i proportion till deras uppgifter. Regeringen beslutade i början på 2017 om direktiv att ge en parlamentariskt sammansatt kommitté i uppdrag att utarbeta en strategi för att stärka kommunernas kapacitet att fullgöra sina uppgifter och hantera sina utmaningar.

Kommittén ska utifrån kommunernas varierande förutsättningar dels identifiera och analysera de utmaningar som väntas ha särskilt stor påverkan på deras förmåga att klara av sina uppgifter, dels analysera i vilken utsträckning som kommunal samverkan, kommunsammanläggningar, förändrade uppgifter, en asymmetrisk ansvarsfördelning och andra tänkbara åtgärder kan bidra till att stärka deras förmåga att möta samhällsutvecklingen.

Kommittén ska mot bakgrund av denna analys föreslå vilka åtgärder som bör vidtas och hur en genomförandeprocess kan utformas. De åtgärder som föreslås ska kunna genomföras inom dagens system för finansiering av den kommunala sektorn och ska inte innebära en ökning av statens utgifter. Eventuella förslag om kommunsammanläggningar ska bygga på frivillighet. Enligt direktiven skulle uppdraget redovisas senast den 15 oktober 2019. Regeringen har nu förlängt utredningstiden och uppdraget ska nu istället redovisas senast den 28 februari 2020. Tilläggsdirektivet innebär inte någon förändring av uppdraget.

4.5 Riksdagens beslut om statsbudget 2019

Den 12 december röstade riksdagen om statsbudget för år 2019. Resultatet blev att övergångs-regeringens budget justerades i enlighet med en gemensam reservation från M och KD. Den 17–21 december beslutade sedan riksdagen om anslagen inom utgiftsområdena (UO) i statsbudgeten för år 2019. Sveriges Kommuner och Landsting sammanfattade dess påverkan på kommunerna, ett urval att detta redovisas nedan:

- De generella resurserna till kommunerna ökar med 3 500 miljoner kronor
- Bonusen på 500 miljoner kronor för extratjänster slopas. Varav 425 miljoner avsåg kommuner och 75 miljoner landsting/regioner.
- Minskade skatteintäkter till följd av höjningen av grundavdraget för personer som fyllt 65 år, utöver den höjning som föreslogs i övergångsbudgeten, regleras genom en höjning av anslaget med 1 100 miljoner kronor.
- Byggbonusen på 1 300 miljoner kronor avslutas helt.
- Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande minskas med 200 miljoner kronor till 3 000 miljoner med avsikten att på sikt helt avvecklas.

- Inom Miljö minskar anslaget till Klimatinvesteringar med drygt hälften till 750 miljoner kronor; att det inte avvecklats helt beror på redan lämnade bemyndiganden.
- Utöver borttagen bonus på extratjänster har utskotten beslutat om minskade anslag för extratjänster. Arbetsförmedlingen har aviserat stopp av anvisning av extratjänster from januari 2018. Totalt minskar man anslagen på arbetsmarknadspolitiska program med 2 673 miljoner kronor.
- Satsningen på avgiftsfri kollektivtrafik under sommaren för barn och unga på 350 miljoner kronor avslutas.
- 500 miljoner kronor tillförs äldreomsorgen i ett prestationsbaserat bidrag till de kommuner som förser äldre med plats i biståndsbedömda boenden inom tre månader
- Investeringsstödet för byggande av äldreboenden utökas med 300 miljoner kronor till totalt 700 miljoner.
- Satsningen på ökad bemanning inom äldreomsorgen på 2 000 miljoner kronor avslutas.
- Liksom i övergångsregeringens förslag finns likvärdighetsbidraget med och utökas som planerat till 3,5 miljarder kronor 2019. Däremot planeras ingen ytterligare ökning utan 3,5 miljarder avsätts även för 2020 och 2021.
- Statsbidraget för att minska barngruppernas storlek i förskolan höjs med 400 miljoner kronor.
- 100 miljoner kronor i anslag till kommuner med socioekonomiskt utsatta områden. En minskning från 475 miljoner i budgetpropositionen för 2019. Bidraget är tänkt att avslutas helt 2020.
- Statsbidraget för att minska barngruppernas storlek i förskolan höjs med 400 miljoner kronor.
- Avgiftsfria aktiviteter under skolloven på 250 miljoner kronor avslutas.
- Avgiftsfri simskola på 300 miljoner kronor avslutas.
- Satsningen på kulturskola på 100 miljoner kronor avslutas.

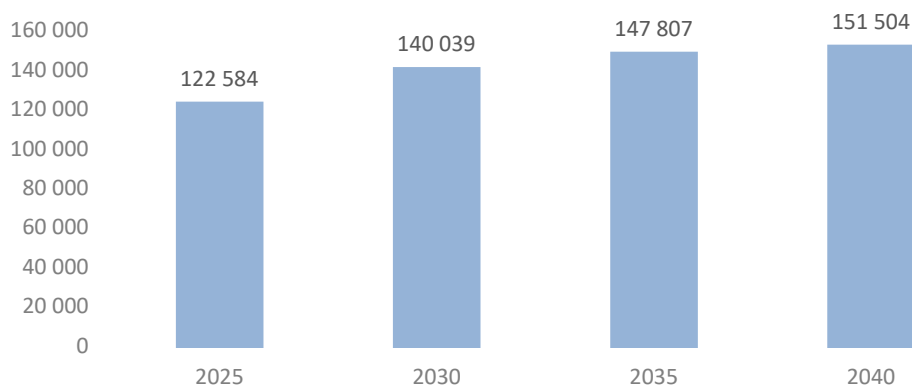
4.6 Nedjusterad befolkningsprognos i kommunen

Vid årsskiftet 2018/2019 var invånarantalet 103 656, vilket är en ökning med 2 425 personer. Det motsvarar en befolkningstillväxt med 2,4 procent och är den högsta ökningen på tio år. Enligt årets befolkningsprognos förväntas invånarantalet vara 104 778 vid årsskiftet 2019/2020. Det innebär en befolkningsökning på 1 122 personer under 2019, vilket motsvarar en tillväxt på 1,1 procent.

Under första tertialet i år ökade Nackas befolkning med 536 personer. Det ska jämföras med en ökning på 600 personer under samma period 2018. Det är främst barn i åldern 0-5 år och vuxna i åldern 30-45 år som står för befolkningsökningen.

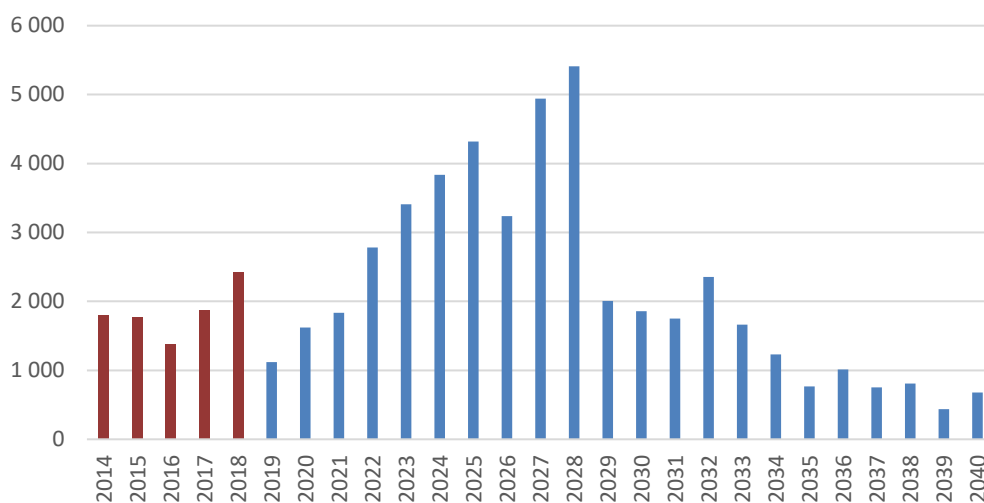
Enligt årets befolkningsprognos förväntas antalet Nackabor 2025 uppgå till 122 000 och 2030 öka till 140 000. Invånarantalet förväntas passera 150 000 under 2038.

Diagram: Invånarantal 2025, 2030, 2035 och 2040 enligt befolkningsprognos

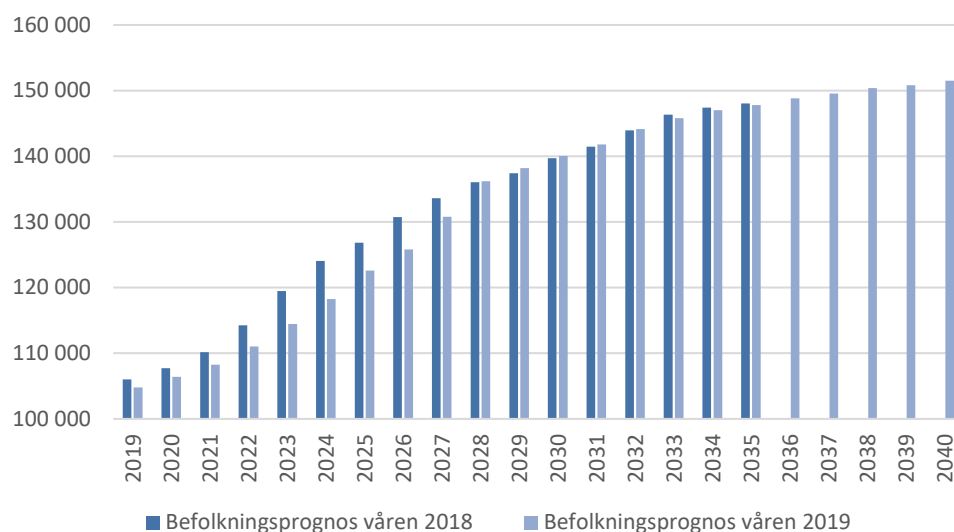
Invånarantalet tilltar successivt under budgetperioden men beräknas öka som kraftigast under perioden 2022–2028. Befolkningsstillväxten står i relation till byggandet och färdigställandet av bostäder. Osäkerhet finns kring hur utvecklingen på bostadsmarknaden påverkar byggandet.

Diagram: Årlig befolkningsstillväxt. Utfall 2014–2018 och prognos 2019–2040

Befolkningsprognosen baseras till stor del på de prognoser som görs över bostadsbyggandet i Nacka. I jämförelse med befolkningsprognosen som togs fram under våren 2018 är befolkningsstillväxten i årets befolkningsprognos nedjusterad fram till år 2027. För perioden 2028–2032 beräknas befolkningen öka något mer än i föregående årsprognos. För perioden 2033–2035 är prognosen nedjusterad.

Diagram: Befolkningsprognos våren 2018 jämfört med befolkningsprognos våren 2019

Under budgetperioden 2020–2022 ökar befolkningen i alla åldersgrupper förutom i åldersgruppen skolbarn 10–12 år, under perioden beräknas denna grupp minska med 113 personer. Det sker däremot en kraftig ökning av antalet skolbarn i åldern 13-18 år, denna grupp förväntas öka med 502 personer under perioden. Barn mellan 0-9 år förväntas under samma period att öka med 533 personer. Vuxna i åldersgruppen 19–64 år förväntas öka med 2 299 personer. Antalet äldre personer i åldersgruppen 65-84 år ökar kraftigt medan antalet personer i åldern 85 år och äldre ökar måttligt. Prognosen för utvecklingen av antalet förskolebarn (särskilt de yngsta barnen) är mer osäker än prognosen för äldre barn då födelsetal och inflyttning till kommunen styr antalet i hög grad.

Tabell: Folkmängd per åldersgrupp

Ålder	Utfall -->		Prognos -->				
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
0-5 år	8 145	8 209	8 229	8 190	8 264	8 399	8 692
6-9 år	6 203	6 194	6 066	6 080	6 083	6 124	6 189
10-12 år	4 444	4 562	4 702	4 785	4 791	4 707	4 678
13-15 år	3 939	4 278	4 388	4 497	4 578	4 737	4 845
16-18 år	3 461	3 595	3 830	4 019	4 310	4 410	4 545
19-24 år	6 336	6 212	6 310	6 309	6 425	6 713	7 068
25-64 år	50 972	51 961	53 571	53 990	54 717	55 568	57 017
65-84 år	13 932	14 251	14 588	14 926	15 185	15 466	15 779
85- år	1 927	1 969	1 972	1 982	2 047	2 110	2 208
Total folkmängd	99 359	101 231	103 656	104 778	106 401	108 235	111 019

Tabell: Förändring av antalet personer per år

Ålder	Förändring av antalet personer per år				
	Utfall	Prognos -->			
	2018	2019	2020	2021	2022
0-5 år	20	- 39	74	135	293
6-9 år	- 128	14	4	41	65
10-12 år	140	83	5	- 83	- 29
13-15 år	110	109	81	159	108
16-18 år	235	189	291	100	135
19-24 år	98	- 1	116	288	355
25-64 år	1 610	419	727	851	1 448
65-84 år	337	338	260	281	312
85-år	3	10	65	63	98
Total befolkningsförändring	2 425	1 122	1 623	1 834	2 784

4.7 Bostadsbyggande

Den kommande stadsutvecklingen utgör en central förutsättning för kommunens måluppfyllelse av bostäder och arbetsplatser. Målet är att 20 000 nya bostäder ska färdigställas och 15 000 nya arbetsplatser ska tillkomma under åren 2014 till 2030. 13 500 av dessa bostäder ska tillkomma på västra Sicklaön och ingår i kommunens åtagande kopplat till utbyggnaden av tunnelbanan till Nacka. I den långsiktiga planeringen utgör hyresrätter för närvarande cirka en tredjedel av beräknat antal tillkommande bostäder på den kommunalt anvisade marken. Den långsiktiga planeringen av bostäder och arbetsplatser i kommunen innehåller även projekt med beräknat färdigställande efter 2030. De planmässiga förutsättningarna bedöms som goda för att dessa mål ska kunna uppnås.

Byggande och färdigställande av bostäder i kommunen har en bred geografisk spridning. En övervägande del av de tillkommande bostäderna är kopplade till den pågående stadsutvecklingen men bostäder tillkommer kontinuerligt inom befintliga detaljplaner. Under åren 2019–2021 fortsätter utbyggnaderna på Kvarnholmen, i Nacka strand och i Tollare. Nya bostäder beräknas även färdigställas i centrala Nacka på Nya Gatan och i Sickla på Nobelberget samt i Älta, Orminge och Ektorp.

Under åren 2014–2018 har byggandet av cirka 5 600 bostäder påbörjats och drygt 4 400 bostäder färdigställts i kommunen. Antal bostäder som påbörjats under första tertialet 2019 är cirka 150. Antal färdigställda bostäder för samma period är cirka 280.

Kommunen har inte rådighet över samtliga faktorer som påverkar takten i utbyggnaden av nya bostäder och arbetsplatser. Den nuvarande bostadsmarknaden kommer att påverka takten i genomförandet. I mål och budgetärendet för 2019–2021 angavs en prognos om det planerade byggandet under perioden. Det förväntade antalet påbörjade bostäder

uppskattades då till 4 500 och antalet färdigställda bostäder till totalt 3 500. Utifrån nuläget vad gäller projektens framdrift och marknadsläget har denna prognos har under våren justerats ned till 3 410 byggstartade och 2 735 färdigställda bostäder.

Tabell: Prognosen antal start- och slutbesked för bostäder 2014-2021

År	Antal påbörjade bostäder (startbesked)	Antal färdigställda bostäder (slutbesked)
2014–2018	5 591	4 408
2019	610	685
2020	1 300	1 000
2021	1 500	1 050

4.8 Kommunens utgångsläge

4.8.1 Bokslut 2018

Kommunens ekonomi står inför några avgörande utmaningar under de närmaste åren. En utmaning är att säkerställa en långsiktig god ekonomisk hushållning. Det förutsätter att kommunen årligen redovisar ett övergripande resultat som minst uppgår till 2 procent av skatteintäkterna. Det handlar också om att Nacka kommun även fortsättningsvis måste attrahera tillräckligt många nya invånare så att skatteintäkterna ökar i tillräcklig omfattning som behoven av välfärdstjänster och service växer. Nedan ges en bild av kommunens ekonomiska utgångsläge inför budget- och planperioden 2020-2022.

4.8.2 Fortsatt god soliditet trots ett försämrat resultat 2018

Nacka kommun redovisade ett positivt resultat på 90 miljoner kronor för 2018. Trots resultatet klarade kommunen inte det finansiella målet om ett resultatöverskott på 2 procent (av skatteintäkter och statsbidrag). Resultatöverskottet slutade på 1 procent. Från ett övergripande perspektiv är resultatet till stor del en följd av att nämnderna har högre kostnader än budgeterat och utgörs främst av kostnader inom fastighetsverksamheten och ökade kostnader för nyanlända och ensamkommande barn och unga.

Kommunens soliditet är fortsatt god och uppgick till 41 procent 2018. Målet på 38 procent uppnåddes trots en försämring jämfört med 2017. Den försämrade soliditeten beror framförallt på det lägre resultatet.

4.8.3 Fortsatta investeringsbehov och högre låneskuld

Nacka kommun har under de senaste åren genomfört omfattande investeringar. Kommunens investeringar under 2018 uppgick till 968 miljoner kronor. Av dessa

investerades cirka 592 miljoner i infrastruktur och exploatering såsom vägar, belysning, park och mark. Över 219 miljoner kronor i skolor och förskolor, 83 miljoner i idrottsanläggningar, 63 miljoner kronor i bostäder för sociala ändamål. Cirka 11 miljoner kronor gick till kultur, äldre och övrigt. Investeringarna hade inte varit möjliga utan en positiv resultatutveckling under de senaste åren.

Låneskulden var fortsatt låg 2018 och uppgick till 900 miljoner kronor vid årets slut. Ett fortsatt ökat investeringsbehov medför ett ökat lånebehov framöver. Det växande lånebehovet underlättas av att Standard & Poor's värderar Nacka kommun till det högsta kreditvärdighetsbetyget (AAA). Det innebär ett kvitto på att Nacka kommun har de rätta ekonomiska förutsättningarna att få de bästa möjliga lånevillkor i form av fler låntagare och lägre räntor.

4.8.4 En god resultatutveckling kräver god budgetföljsamhet

Om kommunen ska uppnå en god ekonomisk hushållning även kommande år är det nödvändigt att årligen redovisa resultat som minst uppgår till 2 procent av skatteintäkterna, det vill säga minst 114 miljoner kronor 2020. Det förutsätter att nämnderna klarar att bedriva verksamheten inom ramarna för den tilldelade budgeten. Nämnderna har sammantaget redovisat underskott över ett antal år och har tuffa utmaningar de kommande åren. Det medför för respektive nämnd ett stort ansvar att hålla nere kostnaderna och tydligt prioritera mellan och inom sina olika verksamhetsområden. En stark ekonomi för kommunen som helhet ger större möjligheter att hantera osäkerhetsfaktorer. Det kan vara konjunktursvängningar med ändrade skatteprognoser eller framtida utmaningar som pensionsåtaganden, förändrade statsbidrag eller investeringsbehov när befolkningsstrukturen förändras.

4.8.5 Nedjusterad befolkningsprognos ger stor ekonomisk påverkan 2020-2022

Nacka kommun har haft en hög befolkningstillväxt de senaste åren och förväntningarna på befolkningsutvecklingen är höga. Antalet Nackabor förväntas uppgå till 140 000 år 2030. Årets befolkningsprognos visar att befolkningstillväxten under budget- och planperioden och fram till 2027 är lägre än tidigare befolkningsprognoser. Befolkningsprognosen baseras till stor del på de prognoser som görs över bostadsbyggandet i Nacka. Mycket talar för en långsammare byggtakt och mindre byggande de närmaste åren.

Det är främst en lägre ökning av skatteintäkter som påverkas av en nedjusterad befolkningsprognos och ger stor ekonomisk effekt 2020-2022. Den ekonomiska effekten dämpas till viss del av att befolkningsminskningen även ger lägre volymuppräknning till nämnderna. På längre sikt, fram till 2028, förväntas befolkningstillväxten åter vara på likande nivåer som i tidigare prognoser. Det är viktigt att anpassa investeringsnivån kontinuerligt så att

investeringarna matchar behoven och inte kommer för tidigt eller för sent. Vid en mindre bra matchning uppstår onödiga kostnader för kommunen.

4.8.6 Prognos TI 2019

I samband med tertialbokslut 1 tas en prognos fram för helåret. Prognosen ser ut att bli betydligt bättre än budgeterat. Kommunens ekonomiska resultat beräknas bli 468 miljoner kronor, vilket är 200 miljoner kronor bättre än årsbudget på 269 miljoner kronor. Det beror främst på reavinster för försäljning av mark i Orminge (Nybackakvarteret).

Desto sämre ser det ut för nämnderna och deras verksamheter. För helåret prognostiserar verksamheterna ett underskott på 41 miljoner kronor. Underskottet är främst drivet av ökade kostnader inom fastighetsverksamheten, kostnadsökningar i samband med vinterns snöröjning och halkbekämpning, minskade intäkter för bygglovsärenden och fler långa och kostsamma institutionsplaceringar. Därtill prognostiserar produktionsenheterna välfärd skola och välfärd samhällsservice underskott mot budget för 2019.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning väntas sammantaget bli 25 miljoner kronor lägre än budget.

Kommunens låneskuld uppgick till 1,4 miljard kronor vid utgången av första tertialet i år. Det är en ökning med 400 miljoner kronor sedan årsskiftet 2018/2019. Vid utgången av 2019 väntas låneskulden uppgå till 1,6 miljarder kronor. Fortsatta investeringsbehov medför att låneskulden kommer att öka ytterligare de närmaste åren.

För år 2019 prognostiserar nämnderna en investeringsvolym på cirka 1,2 miljarder kronor. Planerade investeringar uppgår till cirka 1,9 miljarder kronor planperioden 2020-2022.

5 Gemensam inriktning och utvecklingsområden

Den politiska viljeinriktningen som anges i alliansens majoritetsprogram består av fyra prioriterade huvuduppgifter för innevarande mandatperiod. Det är områden som berör och involverar hela kommunen och där alla delar av kommunens organisation kan och måste bidra för att vi ska lyckas.

- Stadsbyggande i takt med medborgare och miljö
- Miljösmart kommun
- Fler jobb och snabb etablering
- Ekonomi i balans och effektiv styrning

Organisera för tillväxt - Att växa utan att växa

När kommunen växer måste vi säkra att välfärden utvecklas i takt med inflyttningen utan att administrationen växer. Kommunfullmäktige gav i november 2017 kommunstyrelsen i

uppdrag att *Se över och lägga fast en långsiktig dimensionering av myndighets- och huvudmannaanheterna utifrån deras respektive uppdrag, med ambitionen att fortsätta att sänka kostnaderna genom digitalisering och allmän effektivisering.* Under 2018 drogs därför ett utvecklingsarbete igång som ska göra kontorsorganisationen enklare, smartare och smidigare. Kommunen vill pröva möjligheten att fördubbla tillväxttakten samtidigt som kommunen fortsätter att leverera välfärdstjänster av hög kvalitet och att utveckla territoriet i ett kraftigt växande Nacka – utan att kontorsorganisationen växer i takt med tillväxten.

En del i utvecklingsarbetet är att se över den ekonomiska styrmodellen för att ge bättre förutsättningar för gemensamma prioriteringar och helhetsperspektiv. Formerna för kompetensväxling och ökad flexibilitet i kompetensanvändning kommer även utvecklas. Därutöver genomförs vissa organisatoriska förändringar för att bli en än mer effektiv organisation samt för att möjliggöra det fortsatta utvecklingsarbetet i att ”växa utan att växa”.

Kommunstyrelsen har i sin roll att leda och samordna det övergripande ansvaret för digitaliseringsstrategin. Det är viktigt att vidta åtgärder för att nyttja de möjligheter till utveckling som digitaliseringen ger. Respektive nämnd har ansvar för att driva digitaliseringen inom sitt ansvarsområde utifrån strategin.

Att konjunkturen står och väger ställer än större krav på att få till nybyggnationen i kommunen. De många stadsutvecklingsprojekten som bedrivs parallellt kräver ett ökad fokus på koordinering, utifrån en gemensam strategi och med gemensam kommunikation. En del av behovet kan säkerligen hanteras med utvecklade samspelsformer, men det kan också kräva fler resurser som ägnar sig åt samordning och kommunikation. Tillväxten behöver ha ett ökat helhetsperspektiv och väga in Nackabornas synpunkter i allt större utsträckning.

Kvalitet i välfärdstjänsterna med ett diversifierat fokus är en viktig del i kundmötet. Det finns behov att se över och utveckla kundvalen. För att kunna vårda kundvalen så behövs en översyn av kundvalseffekter och medvetna faktabaserade beslut. Likaså behöver kundvalen vara attraktiva ur ett anordnarperspektiv. När Nacka växer är det viktigt att kommunen fortsätter att vara en attraktiv plats för anordnare att etablera sig och driva verksamhet. Kundvalen behöver därför också ständigt utvärderas utifrån ett anordnarperspektiv för att säkerställa attraktiviteten.

Nacka kommun blev utsedd till Årets superkommun av Dagens Samhälle våren 2018 och nominerades 2019 där vi blev tvåa i landet. Kommunens ambition är att fortsatt vara bäst på att vara kommun. Det kräver en satsning på utveckling och digitalisering. Digitaliseringsstrategin ska möjliggöra att digitaliseringstakten kan öka och bli mer sammanhållen och kostnadseffektiv. Strategin beskriver tydligt att syftet med den digitala utvecklingen är att ge bästa möjliga service till våra kunder, samtidigt som den ska ge stöd till nya och effektiva arbetssätt.

Vårt miljöarbete fortsätter att utvecklas där miljö och klimatambitioner blir en alltmer naturlig del i verksamheten.

En ytterligare del av ”växa utan att växa” är tjänstemannaorganisationens arbete med att samla prioriteringar och utvecklingsförslag i en gemensam utvecklingsagenda där *nu läge* för våren 2019 respektive önskat *ny läge* för våren 2022 beskrivs. Kundens behov och användarupplevelsen är i fokus i detta utvecklingsarbete. Med utgångspunkt från kundens perspektiv kan verksamheten hitta mer proaktiva förhållningssätt och arbetssätt.

6 Ekonomiska ramar 2020-2022 Nacka kommun

I samband med mål och budget beslutas om budget för nästkommande år samt plan för de därefter följande två åren. Det är av stor vikt att så tidigt som möjligt bedöma de ekonomiska förutsättningarna för de kommande åren. Varje år görs jämförelser med vad som angavs i plan föregående år.

Följande förutsättningar gäller i budgeten 2020-2022.

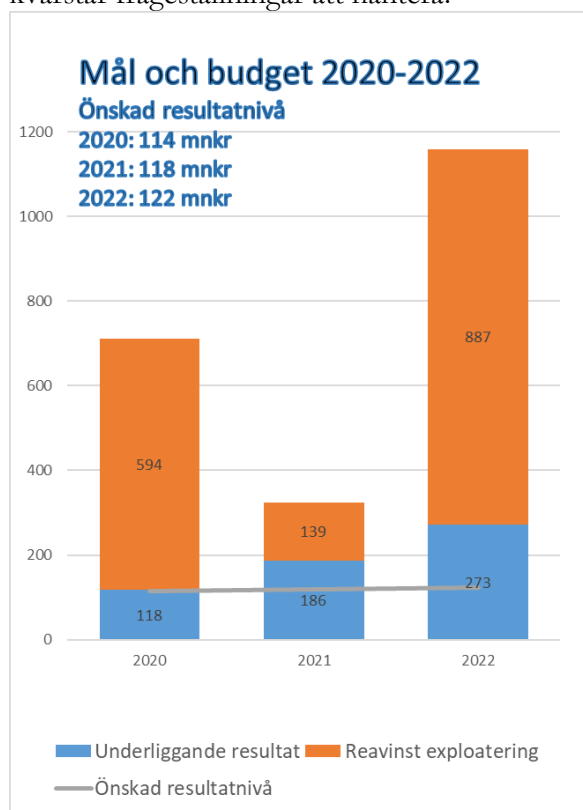
- Pris- och lönekompensation 0 procent 2020, 0 procent 2021-2022.
- Personalomkostnadspålägget (PO-pålägget) som är enhetligt fram till 65 års ålder, höjs till i genomsnitt 43,36 procent, vilket för välfärd skola blir 43,30 procent och till 38,93 procent för välfärd samhällsservice och till 46,84 procent för gruppen övriga.
- Internräntan sänks till 1,75 procent.
- Internhyra höjs med 2,0 procent för 2020.
- Återställande av resultat för produktionsverksamheter med 0,5 respektive 1,5 procent för Välfärd skola och Välfärd samhällsservice.
- Resultatkrav för fastighetsverksamheten med 1,5 procent av omsättningen, för år 2020 motsvarande 10 miljoner kronor.
- Oförändrad skattesats om 18,43.

För mer detaljerad information, se avsnittet ekonomiska förutsättningar.

6.1 Planerad resultatnivå för perioden avser totalnivån för kommunen

De föreslagna ramarna ger ett resultat på 712 miljoner kronor för 2020, vilket ger en resultatandel på 12 procent. I resultatet finns exploateringsreavinsterna med 594 miljoner kronor, vilket medför ett underliggande resultat för den löpande verksamheten på 118 miljoner kronor. Detta motsvarar en långsiktigt hållbar nivå på minst 2 procent.

Tabellen nedan visar de budgeterade resultatnivåerna och de önskvärda resultatnivåerna för planperioden. För de kommande åren är resultaten i nivå med önskad resultatnivå, men det kvarstår frågeställningar att hantera.

Det är viktigt med ett långsiktigt hållbart resultat och resultatet exklusive reavinster (underliggande resultat) bör därför uppgå till minst 2 procent av kommunens skatter och bidrag, vilket skulle innebära ett resultat på 114 miljoner kronor 2020. De löpande intäkterna ska täcka de löpande kostnaderna. Att nå föreslaget resultat med de låga uppräkningskrav som föreslås kräver effektiviseringar i verksamheten.

För att kunna möjliggöra bostadsbyggande säljs mark vilket ger realisationsvinster. Realisationsvinster inom exploateringsverksamheten¹ är i ärendet budgeterat med 594 miljoner kronor för år 2020 för exempelvis Nya gatan, Norra Skuru, Nybackakvarteret och Ältadalen. För 2021 beräknas 139 miljoner kronor för bland annat relaterat till Knutpunkten i Orminge, Norra Skuru, Östra centrala Nacka och Etapp A och B i Älta.

¹ Realisationsvinster inom exploateringsverksamheten ses som en verksamhetsintäkt vilken inte ska exkluderas i balanskravsutredningen. Dessa ingår därför i Verksamhetens nettokostnader före avskrivningar, jämförelsestörande poster och realisationsvinster.

Resultaträkning	2018 Utfall	2019 Budget	2019 Prognos	2020 Budget	2021 Plan	2022 Plan
Verksamhetens intäkter	1 241	1 046	1 310	1 350	1 350	1 350
Verksamhetens kostnader	-6 240	-6 093	-6 235	-6 064	-6 608	-5 994
Verksamhetens nettokostnader före avskrivningar, jämförelsestörande poster och realisationsvinster	-4 999	-5 058	-4 925	-4 714	-5 258	-4 644
Realisationsvinster försäljning tomträtter	0	0	0	0	0	0
Övriga realisationsvinster	0	1	78	1	1	1
Avskrivningar	-221	-241	-237	-255	-269	-271
Verksamhetens nettokostnader	-5 220	-5 298	-5 084	-4 968	-5 526	-4 914
Skatteintäkter (inkl avräkning)	5 408	5 582	5 580	5 779	6 024	6 259
Inkomstutjämnning	-586	-522	-545	-579	-635	-623
Kostnadsutjämnning	355	397	386	313	324	341
LSS-utjämnning	-103	-123	-118	-117	-118	-120
Regleringsavgift/bidrag	16	45	73	115	122	95
Införandebidrag	10	0	0	0	0	0
Övriga generella statsbidrag	41	41	21	15	0	0
Fastighetsavgift	152	158	157	164	164	164
Skattenetto	5 293	5 578	5 553	5 691	5 881	6 115
Utdelning kommunala bolag	18	27	21	27	27	27
Finansiella intäkter	15	12	11	13	18	24
Finansiella kostnader	-16	-51	-34	-52	-74	-92
Finansnetto	17	-12	-2	-11	-30	-42
Resultat före extraordinära poster	90	268	468	712	325	1 159
Extraordinära poster	0	0	0	0	0	0
Årets resultat	90	268	468	712	325	1 159
Balanskravsresultat	75	267	60	711	324	1 158
Årets resultat exklusive exploateringsreavinst	-7	105	238	118	186	273

Verksamhetens nettokostnader beräknas uppgå till cirka 4,7 miljarder kronor, vilket är en minskning med 339 miljoner kronor jämfört med 2019. I det ingår bland annat högre reavinst med 40 miljoner kronor och 100 miljoner ökade kostnader relaterade till volymer.

7 Skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämnning

Under rubriken ”Skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämnning” (skattenetto) ingår skatteintäkter, inkomst- och kostnadsutjämnning, LSS-utjämnning, regleringspost, fastighetsavgift och generella statsbidrag. Skattenettoprognosen för 2020 beräknas till 5,7 miljarder kronor, vilket är en ökning med 138 miljoner kronor eller 2,5 procent jämfört med prognos 2019.

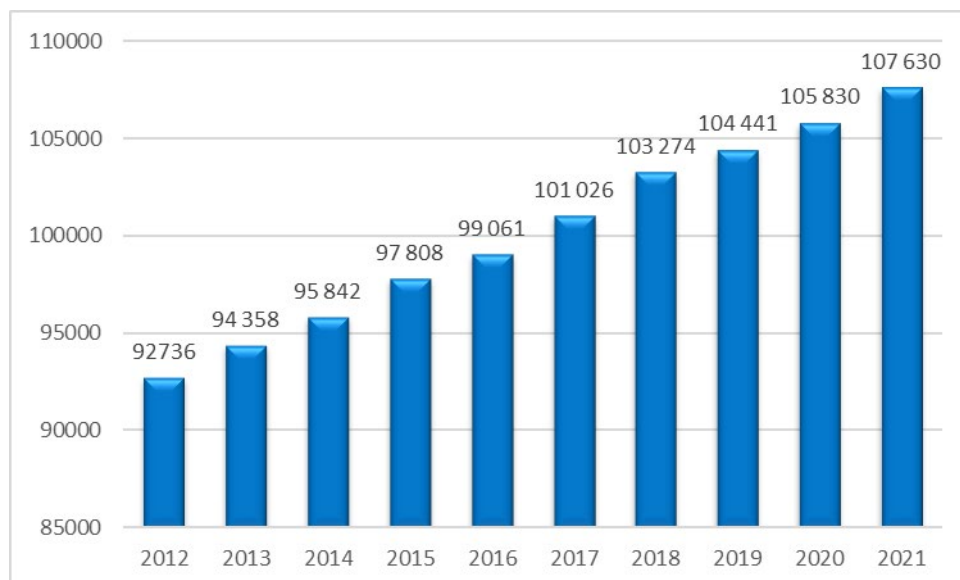
Beräkningen är baserad på oförändrad skattesats om 18,43. Enligt befolkningsprognosen kommer folkmängden i Nacka vara 104 441 den 1 november 2019, vilket är 1 167 invånare fler än motsvarande tidpunkt 2018. Skatteintäkter inklusive generella statsbidrag är för 2020 prognostiserade utifrån detta invånarantal. Skatteintäkterna 2021 och 2022 är baserade på

105 830 respektive 107 630 invånare. Nacka kommun beräknas under kommande treårsperiod växa med cirka 3,1 procent.

Tabell: Kommunens skattenetto 2018-2022, miljoner kronor

Skattenetto	2018 Bokslut	2019 Budget	2019 Prognos	2020 Budget	2021 Plan	2022 Plan
Skatteintäkter	5 408	5 582	5 580	5 779	6 024	6 259
Allmän kommunalskatt	5 429	5 582	5 641	5 779	6 024	6 259
Avräkning	-21	0	-61	0	0	0
Generella statsbidrag och utjämning	-115	-4	-27	-88	-143	-144
Inkomstutjämning	-586	-522	-546	-578	-635	-624
Kostnadsutjämning	355	397	386	313	324	341
Införandebidrag	10	0	0	0	0	0
Regleringsavgift/bidrag	16	45	73	115	122	95
LSS-utjämning	-103	-123	-118	-117	-118	-120
Övriga generella statsbidrag	41	41	21	15	0	0
Fastighetsavgift	152	158	157	164	164	164
Summa skattenetto	5 293	5 578	5 553	5 691	5 881	6 115

Tabell: Antalet invånare i Nacka kommun 1 november 2012-2022, prognos från 2019

7.1 Skatteintäkter

Kommunens verksamhet finansieras i huvudsak, cirka 80 procent, av skatteintäkter. Personer med förvärvsinkomst betalar kommunal skatt till kommunen och landstinget där de är folkbokförda. Kommunens skattesats beräknas vara oförändrad vilket innebär att

invånarna betalar 18,43 kronor i skatt per intjänad hundralapp. Kommunens skattesats är en av de lägsta i landet.

De kommunala skatteintäkterna är främst beroende av kommunens folkmängd och av hur skatteunderlaget utvecklas i hela landet. Enligt Sveriges Kommuner och Landsting sker en inbromsning av skatteunderlagstillväxten under 2019. Det förklaras framförallt av att sysselsättningen ökar allt långsammare. Nästa år ser skatteunderlagstillväxten ut att helt utebli i reala termer. Lägre antal arbetade timmar samt högre pris- och löneökningstakt leder till den svagaste reala utvecklingen av skatteunderlaget på 16 år. Detta innebär radikalt förändrade förutsättningar för kommuner och landsting jämfört med de senaste åren av konjunkturuppgång.

Efter 2010 har det reala skattunderlaget i genomsnitt vuxit med 1,8 procent per år, nästan dubbelt så mycket som under förra konjunkturcykeln. Utvecklingen åren 2021-2022 bygger på att högkonjunkturer upphör mot slutet av 2020 och den svenska ekonomin utvecklas i konjunkturrell balans från och med 2021. Det betyder fortsatt svag skatteunderlagstillväxt 2020 och 2021 men större ökningstal 2022. Antalet arbetade timmar bedöms variera med mellan -0,4 och +0,4 procent per år 2020-2022.

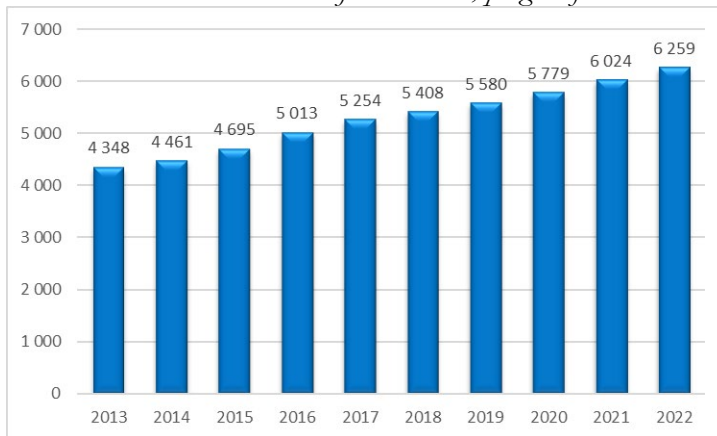
Tabell: *Sysselsättning, timmar förändring 2018-2022*

	2018	2019	2020	2021	2022
Sysselsättning, timmar förändring	2,4%	0,9%	-0,4%	-0,2%	0,4%

Vid en jämförelse av skatteunderlagets ökning för olika år är det viktigt att beakta de behov som kommunen möter, inte bara för att antalet invånare ökar utan också för sammansättningen av befolkningen förändras.

Jämfört med prognosen för 2019 beräknas skatteintäkterna att öka de kommande åren. Skatteintäkterna beräknas vara 5,6 miljarder kronor 2019 och väntas öka med mellan 199 och 245 miljoner kronor årligen under budgetperioden 2020-2022.

Skatteintäkter 2013-2022 miljoner kronor, prognos från 2019

7.2 Kommunalekonomisk utjämning

Sveriges kommuner har inte samma förutsättningar att bedriva verksamheten. Det beror till exempel på skillnader avseende individernas bakgrund, beskattningsbara inkomsten, åldersstruktur, socio-ekonomi och geografin. Syftet med den kommunalekonomiska utjämningen är att kommuninvånarna, oavsett var man bor, ska ha samma möjlighet till kommunal service. Meningen är att skillnader i kommunalskatt i stort ska spegla skillnader i effektivitet, service- och avgiftsnivå och inte bero på skillnader i strukturella förutsättningar.

Utjämningsystemet består av tre olika delar; inkomstutjämningen, kostnadsutjämningen (som består av flera olika delmodeller) och regleringsbidrag/regleringsavgift. Dessutom finns ett kostnadsutjämningsystem för kostnader kopplade till lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS-kostnader).

Sammantaget är Nacka kommun en av få kommuner i landet som är nettobidragsgivare i utjämningsystemet. Kommunen betalar en avgift i inkomstutjämningen (inklusive införandebidrag) och LSS-utjämningen, men erhåller en kompensation i kostnadsutjämningen. Sammantaget är nettobidraget inklusive fastighetsavgift under 2020 103 miljoner kronor.

Tabell: Utjämning mellan kommunerna 2015-2022, miljoner kronor

Utjämning mellan kommunerna	2015 Utfall	2016 Utfall	2017 Utfall	2018 Utfall	2019 Prognos	2020 Budget	2021 Plan	2022 Plan
Inkomstutjämning	-371	-505	-552	-586	-546	-578	-635	-624
Kostnadsutjämning	257	291	294	355	386	313	324	341
Införandebidrag	17	64	36	10	0	0	0	0
Regleringsavgift/bidrag	-4	-3	-1	16	73	115	122	95
LSS-utjämning	-111	-105	-83	-103	-118	-117	-118	-120
Fastighetsavgift	138	142	149	152	157	164	164	164
Summa utjämning	-74	-116	-157	-156	-48	-103	-143	-144

7.2.1 Inkomstutjämnningen

Inkomstutjämnningssystemet är ett fördelningssystem som utgår från respektive kommuns skattekraft. Kommuner med låg skattekraft får ett bidrag per invånare och kommuner med hög skattekraft, som Nacka, får betala en avgift till systemet. De fåtal kommuner som har en skattekraft över 115 procent av den genomsnittliga skattekraften i riket betalar en avgift in i systemet. Nacka kommun har 2019 en skattekraft på 130 procent.

För 2020 prognostiseras en avgift i inkomstutjämnningssystemet på 578 miljoner kronor. Varje invånare i Nacka kommun bidrar med 5 540 kronor. För 2021 och 2022 är avgiften 635 respektive 624 miljoner kronor. Åren 2014 och 2016 infördes förändringar i inkomstutjämnningssystemet som innebar försämringar för Nacka kommun. Under en övergångsperiod har Nacka fått ett införandebidrag som från och med 2019 helt upphör.

7.2.2 Kostnadsutjämnningen

Kostnadsutjämnningssystemet utjämnar för strukturella skillnader beroende på demografi, invånarnas behov och produktionsvillkor, som exempelvis löner, och geografi. Det är ett inomkommunalt system, det vill säga utan statlig finansiering. Det är ett relativt system där den egna kommunen jämförs med medelkommunen. Grundtanken är att alla kommuner ska ha samma ekonomiska förutsättningar. Modellen består av tio delmodeller; förskola, grundskola, gymnasieskola, äldreomsorg, individ- och familjeomsorg, barn med utländsk bakgrund, befolkningsförändringar, bebyggelsestruktur, löner och kollektivtrafik.

Kostnadsutjämnningen innebär att kommuner som har en gynnsam struktur får skjuta till medel till kommuner som har en mindre gynnsam struktur. Systemet ska inte utjämna för de kostnadsskillnader som beror på varierande ambitionsnivå, effektivitet eller avgifter.

Nacka kommun erhåller bidrag i kostnadsutjämnningen. För 2020 prognostiseras kostnadsutjämnningen till att Nacka kommun får cirka 313 miljoner kronor. Uppgifterna i prognosen för kostnadsutjämnningen 2019 och framåt är fortsatt preliminär. Jämfört med prognosen för år 2019 minskar bidraget 2020 med cirka 72 miljoner kronor och förklaras främst av delmodellerna befolkningsförändring och grundskola.

Under 2018 påbörjades en översyn av kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting och som har överlämnats till regeringen. I direktiven angavs att översynen ska överväga om det nuvarande systemet i tillräcklig grad fångar upp större samhällsförändringar och med anledning av detta eventuellt föreslå förändringar i de delmodeller som finns, nya delmodeller eller om delmodeller ska utgå.

I uppdraget ingår också att analysera möjligheterna att förenkla utjämnningen. Det samlade utfallet av förslagen innebär en relativt stor förändring. Utjämnningens omfattning ökar med en miljard kronor både för kommuner och landsting. Sveriges Kommuner och Landsting har tagit fram en prognos på utjämnings-systemens omfördelning till år 2030. Den visar att

kommuner och regioner med befolkningstillväxt kommer att få ett avsevärt försämrat utfall framöver och färre kommuner och regioner kommer betala väsentligt mer till betydligt fler. Föreslagna förändringar är under beredning och remisstiden avslutas den 17 maj. För Nackas del innebär det ett minskat bidrag i kostnadsutjämningen med 262 kronor per invånare eller motsvarande cirka 27 miljoner kronor. Föreslagna förändringar föreslås genomföras år 2020 och är nu under beredning.

7.2.3 Regleringsbidrag/regleringsavgift

Regleringsposten i utjämningsystemet är till för att justera för mellanskillnaden mellan bidragen och avgifterna i inkomstutjämningen, kostnadsutjämningen och strukturbidraget i förhållande till de anslagsposter som riksdagen anvisat. När summan av samtliga bidrag, minus de inbetalda avgifterna blir lägre än det belopp staten beslutat tillföra kommunerna, får alla kommuner ett regleringsbidrag, i annat fall en regleringsavgift. Konstruktionen är till för att statens kostnader inte ska påverkas av den fastställda nivån i inkomstutjämningen. Regleringsposten för Nacka kommun beräknas år 2020 bli ett bidrag på 115 miljoner kronor (1 105 kronor per invånare) och för åren 2021-2022 uppgå till 122 respektive 95 miljoner kronor.

7.2.4 LSS-utjämningen

LSS-utjämningen är ett interkommunalt utjämningsystem och kommunens utfall är relaterat till övriga kommuners utfall. Beräkningarna som ligger till grund för LSS-utjämningen baserar sig på antalet LSS-insatser och kommunernas ekonomiska utfall under 2018. Prognosen för Nacka kommun år 2020 är att betala en avgift i LSS-utjämningen på 117 miljoner kronor.

7.2.5 Fastighetsavgiften

Vid fastighetsavgiftens införande (2008) fördelades 1 314 kronor per invånare ut som en grundplåt. Därefter behåller varje kommun sin ökade intäkt jämfört med basåret. Fastighetsavgiften i Nacka kommun förväntas uppgå till 164 miljoner kronor per år för planperioden 2020-2022.

7.3 Övriga generella statsbidrag

De statliga bidragen kan vara generella, då får kommunerna använda bidraget där kommunen anser att det behövs mest, eller riktade, då ska de gå till specifika verksamheter till exempel flyktingmottagande eller kvalitetsutveckling inom skolan. För år 2020 är prognosen 15 miljoner kronor avseende den så kallade Välfärds miljarden som därefter från och med år 2021 ingår i SKL's kommunvisa beräkningar av skatter och bidrag och fördelas lika i kronor per invånare. Den tidigare så kallade byggbonusen upphör från och med år 2019.

7.4 Finansiering

Kommunens finansiella intäkter består av främst av utlåning till bolagen och utdelning från Nacka stadshus AB. De finansiella intäkterna budget uppgår 2020 till 39 miljoner kronor, vilket är i samma nivå som budget 2019.

De finansiella kostnaderna består framför allt av räntekostnader och ränta på pensioner, därutöver finns bankkostnader, ratingkostnader med mera. De finansiella kostnaderna budgeteras till 55 miljoner kronor och är 4 miljoner kronor mer än i budget 2019.

Kommunens låneskuld 2020 förväntas uppgå till 3 miljarder kronor, vilket är 1,4 miljarder mer än prognostiserad låneskuld vid 2019 års utgång (1,6 miljarder). Av låneskulden beräknas 1,8 miljarder kronor lånas ut till kommunens bolag. Räntekostnaden budgeteras för 2020 till cirka 20 miljoner kronor med en genomsnittlig ränta på 0,59 procent. Den förväntade höjningen av räntenivå är långsammare än tidigare beräknats. Riksbanken höjde vid årsskiftet reporäntan² från -0,5 procent till -0,25 procent. Vid det senaste penningpolitiska mötet, den 25 april, lämnades riksbanken reporäntan oförändrad (-0,25 procent). Prognosen från riksbanken indikerar att nästa räntehöjning sker mot slutet av året eller i början av nästa år. Höjningarna av reporänta därefter väntas ske i en något långsammare takt jämfört med bedömningen i februari, då prognosen var ungefär två gånger per år med 0,25 vid varje tillfälle. En ränteökning med 1 procent på hela låneskulden ger en ökad räntekostnad på 30 miljoner kronor.

7.5 Volymförändringar per nämnd

I samband med mål och budget görs för varje treårsperiod en budget för det kommande året samt en plan för de därefter följande två åren. En uppdaterad befolkningsprognos är utgångsläget för bedömningen av behovet per nämnd för tillkommande volymer.

Förslaget innehåller tillkommande volymökningar på cirka 100,6 miljoner kronor jämfört med 2019. Jämfört med den tidigare planen för år 2020 är det en minskning med 28,3 miljoner kronor. Det beror främst på en generellt lägre volymtillväxt vad gäller antal personer och nyttjandegrad än tidigare prognostiserat. Jämfört med plan 2020 är det något lägre 28,3 miljoner kronor då befolkningen ökat något mindre än förväntat. Det skiljer sig med 1 395 personer färre jämfört med befolkningsprognosen i samband med mål och budget 2018-2020.

---

² Reporäntan är Riksbankens styrränta sedan 1994. Reporäntan är den ränta som bankerna kan låna eller placera till i Riksbanken.

Nämnd	Förändring mot plan 2020	Volymförändring mellan 2019-2020
Kommunstyrelsen	14 060	10 794
Arbets- och företagsnämnden	-7 470	1 462
Fritidsnämnden	1 703	3 002
Kulturnämnden	1 056	3 610
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	0	0
Natur och trafiknämnden	39 811	35 636
Socialnämnden	-2 438	36 259
Utbildningsnämnden	-55 484	499
Äldrenämnden	-19 574	9 324
Överförmyndarnämnden	0	0
Total	-28 336	100 585

Nedan beskrivs de volymförändringar som gjorts inom respektive nämnd jämfört med budget för 2019. För budgettram per nämnd se bilaga 2.

7.5.1 Kommunstyrelsen ökar med 10,8 miljoner kronor

Volymförändringen för kommunstyrelsen jämfört med budget för 2019 på 10,8 miljoner kronor beror till 4 miljoner kronor på att KPI för tunnelbaneavtalet har förändrats samt att 4 miljoner kronor för valnämndens arbete återlämnas då 2020 inte är ett valår. Den andra stora förändringen motsvarande cirka 10 miljoner kronor är relaterad till justering av enheten för fastighetsförvaltnings och enheten för bygg och anläggnings respektive verksamheter ska lämna ett samlat överskottskrav om motsvarande 1,5 procent av omsättningen vilket för 2020 motsvarar cirka 10 miljoner kronor. Cirka 1 miljon kronor är uppräknad för avtalet med Södertörns brandförsvarsförbund med 3 procent.

7.5.2 Arbets- och företagsnämnden ökar med 1,5 miljoner kronor

Volymförändringen för arbets- och företagsnämnden mot budget för 2019 motsvaras av ökade volymer inom gymnasial vuxenutbildning, ekonomiskt bistånd samt lägre intäkter för nyanlända flyktingar. Övriga verksamheter inom nämndens ansvarsområde ser lägre volymer och återlämnar 14,6 miljoner kronor.

Volymen för antalet hushåll i behov av ekonomiskt bistånd ökar med cirka 100 hushåll 2020. Den huvudsakliga ökningen är relaterad till ökningen av antalet nyanlända och antalet före detta nyanlända som inte har egen försörjning efter etableringsperioden.

7.5.3 Fritidsnämnden ökar med 3 miljoner kronor

Ökningen för fritidsnämnden till 2020 är 3 miljoner kronor och består av tillkommande hyror för omläggning av naturgräs till konstgräs på Fisksätra IP och Skuru IP, ny konstgräsplan på Porsmossen samt utbyggnad av Myrsjö sporthall. Nämnden återlämnar utökad hyra för Stavsborgs fotbollsplan samt 0,5 miljoner kronor som inte har använts.

7.5.4 Kulturnämnden ökar med 3,6 miljoner kronor

För kulturnämnden är förslaget till ny budget för 2020 en ökning med 3,6 miljoner kronor som till stor del är relaterad till hyresökningar på museet Hamn och Diesilverkstan. I övrigt finns även indexuppräknings för drift av bibliotek och kulturhus. Ett antagande om ökning av antalet checkar för kundvalet inom kultur motsvarar en höjning med 0,5 miljoner kronor. Nämnden har för 2019 0,2 miljoner kronor för värdering av konstsamling, vilka är ettåriga pengar som nu återlämnas.

7.5.5 Miljö- och stadsbyggnadsnämnden oförändrad

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden räknar inte med någon volymrelaterad förändring vilket är i överensstämmelse med tidigare plan för perioden.

7.5.6 Natur- och trafiknämnden ökar med 35,6 miljoner kronor

För natur- och trafiknämnden avser volymförändringar tillkommande ytor för drift och underhåll av gator, vägar, konstruktionsbyggnader, belysning, parker och natur. I jämförelse med budget för 2019 är ökningen 35,6 miljoner kronor, varav 21,9 miljoner kronor avser tillkommande kapitalkostnader. Vinterunderhåll beräknas på ett genomsnitt av de 4 senaste årens utfall för vinterunderhåll enligt tidigare gällande princip och motsvarar en ökning med 7,8 miljoner kronor till en total budget om 37,8 miljoner kronor.

7.5.7 Socialnämnden ökar med 36,3 miljoner kronor

Volymförändringen för socialnämnden beräknas totalt till 36,3 miljoner kronor högre än budget 2019, vilket är cirka 2 miljoner kronor lägre än planen för 2020.

Det är huvudsakligen två områden där nämnden redan för innevarande år ser ökade behov. Det är dels för placeringar av barn och unga, med både HVB-placeringar och konsulentstött jourhem. Det finns även några ensamkommande barn som har blivit svenska medborgare i behov av familjehem och stödboenden. Totalt är det redan inträffade volymförändringar som motsvarar 10,5 miljoner kronor.

Inom området kring personer med funktionsnedsättning avser volymjusteringen att det tillkommer nya LSS-boenden, ökade korttidstillsyn av 12-21 åringar med beslut om LSS, effekt av ny upphandling av turbundna resor samt stödboende inom socialpsykiatri. Befintliga avtal räknas upp med OPI, omsorgsprisindex, som för närvarande är 2,7 procent. Totalt ökar kostnaden inom funktionsnedsättningsområdet med 23,5 miljoner kronor.

7.5.8 Utbildningsnämnden ökar med 0,5 miljoner kronor

Utbildningsnämndens volymförändring mellan 2019 och 2020 består av 464 tillkommande barn och ungdomar i åldern 0-19 år. Jämfört med budget 2019 innebär det en ökning med 0,5 miljoner kronor totalt för nämnden. Detta främst relaterat till att budget för 2019 redan är beräknad för nuvarande volym inom grundskolan.

Gymnasieskolans programpeng bestäms inom ramen för Stockholms läns samverkansavtal. Kommunförbundet Stockholms län kommer i juni att föreslå kommunerna en procentuell uppräknings. Ett antagande i denna beräkning är att uppräknings blir två procent.

7.5.9 Äldrenämnden ökar med 9,3 miljoner kronor

Volymförändringen för äldrenämnden uppgår till en ökning med 9,3 miljoner kronor mot 2019 års budget. Förändringen är främst relaterad till volymer inom hemtjänst 5,2 miljoner kronor, LSS-verksamhet 6 miljoner kronor och särskilda boenden 1,5 miljoner kronor. Medel för kapitalkostnader återlämnas motsvarande 6,3 miljoner kronor.

Lagförändringar som bland annat påverkar kostnaderna för hemtjänsten och korttidsboenden är lagen om utskrivningsklara, som ger kommunerna omsorgsansvaret efter tre kalenderdagar mot som tidigare fem arbetsdagar efter sjukhusvistelse. De fulla effekterna av en sådan lagförändring är i dagsläget svåra att bedöma.

7.5.10 Överförmyndarnämnden oförändrad i enlighet med plan

Överförmyndarnämnden räknar inte med någon volymrelaterad förändring vilket är i överensstämmelse med tidigare plan för perioden.

7.6 Ekonomiska förutsättningar för nämnderna

7.6.1 Pris och lönekompensation

Sveriges Kommuner och Landsting beräknar att kommunsektorn står inför stort behov av resurser till kommunsektorn. Beräkningen utgår från att resurserna till skolan, vården och omsorgen skulle öka i takt med den demografiska utvecklingen. Trots ett alltmer ansträngt arbetsmarknadsläge antas löneutvecklingen 2020 uppgå till 3,2 procent inklusive sociala avgifter. De löneavtal som slutits för de närmaste åren ligger på relativt normala nivåer.

	2018	2019	2020	2021	2022
Lönekostnader inkl. sociala avgifter	3,2%	2,6%	3,2%	3,2%	2,9%

Ett stigande resursutnyttjande innebär att inflationen stiger men det är först år 2020 som den underliggande inflationen når upp till 2,4 procent. Prognos för konsumentprisindex (KPI) presenteras i tabellen nedan.

	2018	2019	2020	2021	2022
KPI	2,0%	2,0%	2,4%	2,4%	2,6%

I underlaget för de ekonomiska ramarna ges ingen pris- och lönekompensation generellt för åren 2020-2022. För gymnasiet och Södertörns brandförsvaret sker en uppräknings i linje med förväntade avtal och överenskommelser. Det innebär 2 procent per år 2020-2022 för gymnasiet och 3 procent för Södertörns brandförsvaret. Se bilaga 2. För socialnämnden och

äldrenämnden finns avtal som regleras enligt omsorgsprisindex (OPI), dessa är justerade enligt föregående års uppräknings motsvarande 2,7 procent.

Eftersom löneavtalen sannolikt kommer att hamna över den föreslagna kompensationen för pris och lön förutsätts effektiviseringar för att de ekonomiska ramarna ska hålla.

7.6.2 Personalomkostnadspålägg

Förutom direkta lönekostnader har arbetsgivaren även kostnader för sociala förmåner för de anställda, såväl lagstadgade som avtalsenliga. Personalomkostnadspålägget (PO-pålägget) är en procentsats som läggs på varje lönekrona. Syftet är att täcka kostnaderna för lagstadgade arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkringar samt pensionskostnader. Arbetsgivaravgifter och avtalsförsäkringar har samma procentuella påslag oavsett lönenivå. Pensionskostnaden som regleras via kollektivavtal, är däremot högre för de som tjänar över 7,5 inkomstbasbelopp (IBB), det vill säga för dem som har en årsinkomst på 483 000 kronor (40 250 kronor/månad) eller mer under 2020.

Under 2018 genomfördes en utredning om ett differentierat PO-pålägg. En decentraliserad styrning av verksamheter, konkurrensutsättning och olika former av prissättning av kommunala tjänster innebär att förenklade schablonberäkningar kan bli missvisande i vissa kalkyl- och analysituationer. Från och med år 2019 tillämpas ett differentierat PO-pålägg i syfte att öka konkurrensneutraliteten så att delar inom organisationen med lägre lönenivåer inte subventionerar andra delar med högre lönenivåer.

När det gäller år 2020 finns inget förslag i vårpropositionen på en förändring av de lagstadgade arbetsgivaravgifterna. Det finns heller ingen information om några förändringar i avtalsförsäkringarna. En tydlig trend är att kostnader för avtalspensioner ökar och kommer att fortsätta öka under planperioden. Bakgrunden är att fler anställda har pensionsgrundande lön utöver taket (7,5 IBB) och därför har rätt till förmånsbestämd pension. Det innebär att de differentierade PO-påläggen förväntas bli uppjusterad kommande år.

Sveriges Kommuner och Landsting har tagit fram ett snitt för de totala arbetsgivaravgifterna år 2020 som uppgår till 40,15 procent av lönesumman, detta är en ökning med 1 procentenhet jämfört med 2019.

Nacka kommun har ett högre löneläge än stora delar av övriga landet. Det medför att avtalspensionerna blir högre och därmed även behovet av högre PO-pålägg. Andelen med lön över 7,5 IBB ökar med 2,14 procentenheter vilket starkt bidrar till behovet av ökat PO-pålägg.

I likhet med 2019 sker differentiering av PO-lägget i tre delar; välfärd samhällsservice, välfärd skola samt övrigt. Snitt totalt för hela kommunen är 43,36 procent, vilket är en ökning med en dryg procentenhet. Detta ligger något över SKL:s antagande om ökningen mellan 2019 och 2020. PO-pålägget fördelas enligt nedanstående tabell.

Tabell: Differentierat PO-pålägg

PO-pålägg, procent	Välfärd Samhällsservice	Välfärd Skola	Övriga	Snitt kommun
2019	38,58	42,22	44,53	42,08
2020	38,93	43,30	46,84	43,36
Förändring 2019- 2020	0,35	1,08	2,31	1,28

Ökningen av PO-pålägget är störst för Övriga, andelen med lön över 7,5 IBB i dessa verksamheter ökar med 5 procentenheter och uppgår till 49 procent.

7.6.3 Internräntan

Internräntan ska spegla en långsiktig finansieringsnivå och dagens internräntesats på 2,0 procent bedöms vara något hög och sänks därför till 1,75 procent. Räntesatsen ska spegla en långsiktig räntenivå för kommunen i sin helhet. Effekten av sänkningen minskar nämndernas ramar i motsvarande omfattning.

7.6.4 Internhyror

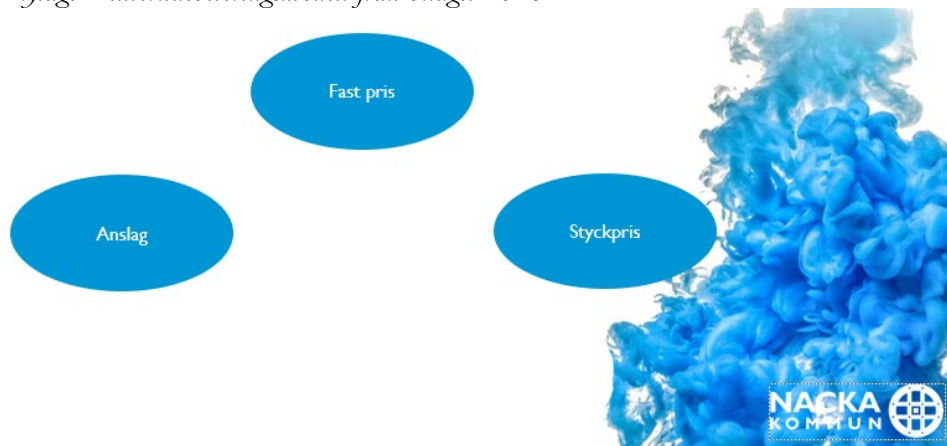
Hyran för verksamhetslokaler föreslås höjas med 2 procent för 2020. Vid omförhandling av hyror för bostäder ska de ligga i nivå med rådande hyresnivåer i Nacka. Hyresintäkterna från stadshuset debiteras per medarbetare.

Trafik- och fastighetsdirektören har ett pågående uppdrag att se över hyresmodellen. Utredningen ska säkerställa en långsiktigt hållbar hyresmodell.

7.6.5 Internprissättning

Nackas befintliga interndeberingsmodeller upplevs inte bidra till ett effektivt samspel, de uppfattas som otydliga, inte påverkbara och bidrar till ökad administration. Ett projekt har därför bedrivits för att utveckla modellen för internprissättning. Från budget 2020 gäller därför en förenklad modell som är tydlig, påverkbar och underlättar ett effektivt samspel inom kommunen och med kommunens bolag.

Bild: Nyläge – interndebiteringsmodell från budget 2020

7.6.5.1 Fast pris

För att beräkna kostnaden för en fast pris-resurs görs beräkningar, oavsett om det är en controller, direktör eller inköpare som ska debiteras. I kostnaden ingår förutom lön och personalomkostnadspålägget ("po-pålägg") även kompetensutveckling, "ryggsäcken" i form av arbetsplats, system och liknande kostnader.

För fasta tjänster som framförallt stödenheterna tillhandahåller, exempelvis controller, nämndsekreterare och redovisningsekonom, gäller en uppsägningstid från köparen på sex månader.

7.6.5.2 Styckpris

Här återfinns tjänster som är kopplade till ett specialuppdrag, "ryggsäcken" eller liknande.

Tjänster kan köpas per styck, exempelvis en broschyr, en rekrytering eller ett projekt. Den här typen av uppdrag kräver ingen uppsägningstid, då tjänsten beställs per styck. Priset för tjänsten är kommunicerat och överenskommet i förväg.

Ryggsäcken inkluderar kostnader som är gemensamma och som är förknippade med arbetsplats och system för att kunna jobba i Nacka kommun. I ryggsäcken ingår arbetsplats, bord, facility management, gemensamma system som exempelvis personec, business world och www.nacka.se. Ryggsäcken beräknas årligen och kommuniceras till samtliga enheter i samband med ramärendet.

7.6.5.3 Finansiering av kommungemensamma tjänster

Kommungemensamt finansierade tjänster handlar om tjänster en kommun måste ha där en fördelning inte bedöms skapa värde eller att den inte är påverkbar. Samtliga kommunens verksamheter har nytta av dessa tjänster/resurser. För kommungemensamt finansierad verksamhet blir det viktigt att definiera vad som ska åstadkommas inom ramen för anslaget. Detta så att även denna verksamhet kan följas upp och utvecklas samt anpassas till nya omständigheter.

Priserna ska räknas med utgångspunkt från att 80 procent av tiden är debiterbar. Arbete kommer att fortsätta med att bestämma vilka delar som är lämpliga för de olika typerna av prissättning.

7.6.6 Återställande av resultat

Överföring av över- och underskott mellan åren är en central del av styrningen i Nacka kommun och syftar till att skapa långsiktiga planeringsmöjligheter, ansvarstagande och hushållning med skattepengar för kommunens skolor, särskilda boenden och andra verksamheter och enheter. Under de senaste åren har såväl överskott som underskott ackumulerats av olika enheter.

Vid ingången av 2019 hade välfärd skola ett ackumulerat underskott på 24,7 miljoner kronor och välfärd samhällsservice ett ackumulerat underskott på 31,2 miljoner kronor. I förslaget till ekonomiska ramar är inlagt ett budgeterat överskott för produktionsverksamheterna på 0,5 respektive 1,5 procent av omslutningen. Välfärd skola ska årligen lämna ett överskott på 10,4 miljoner kronor. Välfärd samhällsservice ska lämna ett årligt överskott på 9,4 miljoner kronor.

Enheten för fastighetsförvaltnings och enheten för bygg och anläggnings respektive verksamheter ska lämna ett samlat årligt överskottskrav om motsvarande 1,5 procent av omslutningen vilket för 2020 motsvarar cirka 10 miljoner kronor.

8 Förslag till ramar för nämnderna

Med utgångspunkt ifrån volymökningar, ekonomiska förutsättningar inklusive resultatkrav föreslås nämnderna få följande ramar brutto. Kommunen som helhet beräknas omsluta 7 miljarder 2020 en ökning med 140 miljoner jämfört med 2019. Störst omsättning står utbildningsnämnden för med 48 miljoner kronor i intäkter och 2,9 miljarder kronor i kostnader. Därefter kommer socialnämnden och äldrenämnden.

Nämndernas nettokostnader	2018	2019	2019	2020	2020	2020	2021	2022
	Utfall	Budget	Prognos	Intäkter	Kostnader	Nettobudget	Plan	Plan
Kommunstyrelsen	-238,3	-147,3	-220,0	8,0	-161,5	-153,5	-154,6	-160,3
Kommunfullmäktige	-5,8	-6,5	-6,5	0,0	-6,5	-6,2	-6,2	-6,2
varav revision	-2,0	-2,7	-2,3	0,0	-2,3	-2,7	-2,7	-2,7
Kommunstyrelsen	-62,9	-40,9	-49,0	0,0	-36,8	-36,8	-36,8	-41,4
varav Kommunstyrelsen	-45,9	-40,9	-49,0	0,0	-36,8	-36,8	-36,8	-41,4
varav saneringskostnader	-17,0							
Stadsledning & stödenheter	-103,6	-99,3	-110,8	0,0	-99,3	-99,3	-99,3	-99,3
Enheten för bygg- och anläggning	-6,8	-6,8	-6,8	0,0	-6,8	-6,8	-6,8	-6,8
Enheten för fastighetsförvaltning	-4,0	26,8	-5,6	738,4	-721,8	16,6	16,6	16,6
Brandförsvaret	-39,8	-39,8	-40,2	0,0	-40,9	-40,9	-41,9	-43,0
Myndighet- och huvudmanenheter	4,1	0,0	-1,1	591,4	-591,4	0,0	0,0	0,0
Produktion:	-19,5	19,2	0,0	2 733,8	-2 714,0	19,8	19,8	19,8
Välfärd Skola	-15,1	10,3	0,0	2 093,4	-2 083,0	10,4	10,4	10,4
Välfärd Samhällsservice	-4,4	8,9	0,0	640,4	-631,0	9,4	9,4	9,4
KS oförutsett	0,0	-15,0	0,0	0,0	-15,0	-15,0	-15,0	-15,0
Arbets- och företagsnämnden	-224,9	-245,9	-234,9	100,7	-348,1	-247,4	-250,6	-256,3
Fritidsnämnden	-153,7	-167,0	-162,5	9,5	-179,5	-170,0	-187,4	-204,0
Kulturnämnden	-134,6	-140,9	-140,4	12,6	-157,1	-144,5	-146,3	-148,0
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	-31,7	-32,9	-37,9	0,0	-32,9	-32,9	-32,9	-32,9
Natur- och trafiknämnden	-245,2	-250,3	-260,0	16,8	-302,7	-285,9	-300,5	-313,1
Socialnämnden	-735,5	-771,1	-785,5	3,2	-810,6	-807,4	-810,9	-814,5
Utbildningsnämnden	-2 762,5	-2 886,9	-2 857,9	48,4	-2 935,8	-2 887,4	-2 936,0	-2 997,2
Äldrenämnden	-766,3	-796,5	-796,5	59,1	-864,9	-805,8	-828,9	-861,2
Överförmyndarnämnden	-8,2	-8,1	-8,1	0,0	-8,1	-8,1	-8,4	-8,6
Summa nämnder	-5 301,0	-5 462,0	-5 503,7	258,3	-5 816,2	-5 558,0	-5 671,5	-5 811,0
Tunnelbana	-24,9	-23,8	-23,8	0,0	-27,8	-27,8	-23,8	-17,8
Finansiell verksamhet	326,5	427,9	603,0	969,0	-97,0	872,0	437,5	1 184,9
Totalt	-4 999,3	-5 057,9	-4 924,5	1 227,3	-5 941,0	-4 713,7	-5 257,9	-4 643,9

9 Kommunens kommande investeringar under perioden 2019-2022

Investeringsvolymen har de senaste fem åren varit cirka 750 miljoner kronor och prognoserna för perioden visar på en total investeringsvolym på drygt 5,2 miljarder kronor utifrån nu kända antaganden. I tabellen nedan framgår prognos för föreslagna nettoinvesteringar enligt antaganden vid tertial 1 år 2019. Det investeringsutrymme som finns utan att kommunen ska behöva låna mer framgår av tabellen nedan. Det består av årets resultat inklusive avskrivningar.

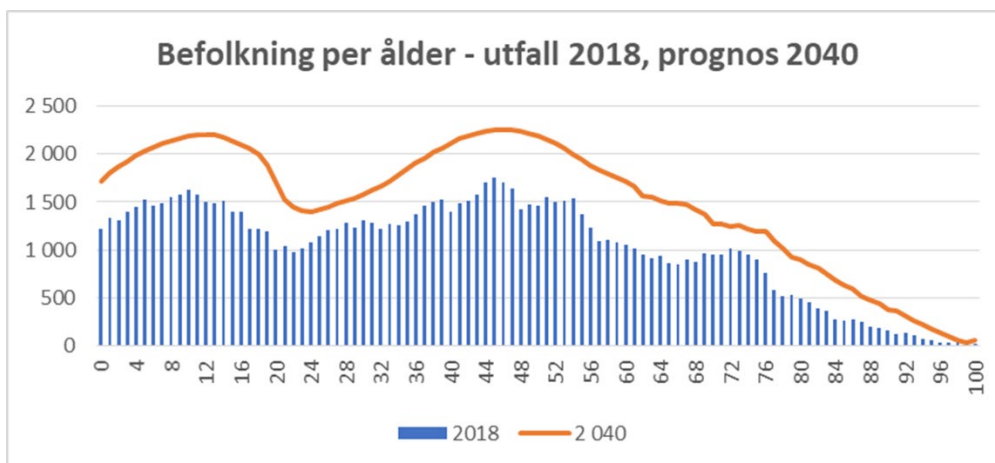
9.1 Prognos för investeringar 2019-2022

År, mnkr	2019	2020	2021	2022	Totalt 2019-2022
Investeringsutrymme med egna medel (inklusive reavinster)	815	967	594	1 430	3 807
Totalinvesteringar	1 186	1 300	1 300	1 400	5 186
Differens inkl reavinster	-371	-333	-706	30	-1 379
Reavinster exploatering	163	594	139	887	1 783

Differensen indikerar att kommunens lånebehov kommer att öka för att täcka beslutade investeringar. Härutöver tillkommer ytterligare lånebehov för att täcka andra finansiella delar såsom exempelvis utbetalningar för tunnelbanan. Med nu givna förutsättningar beräknas låneskulden successivt öka under perioden. Den årliga ökningen ligger runt 1 miljard kronor.

10 Utblick 2040 utifrån långtidsprognosen

Befolkningsutvecklingen bygger på det planerade byggandet av bostäder i kommunen. Från dagens cirka 104 000 invånare beräknas Nacka öka till 140 000 invånare 2030. Under perioden kommer andelen barn och ungdomar att öka kontinuerligt, vilket ställer krav på att förskolor och skolor byggs ut i rätt tid. Andelen äldre kommer också att öka markant. Det medför ett ökat tryck på äldreboenden.

Inom kommunen bedrivs ett arbete med en ekonomisk långsiktsprognois, som är ett arbetsredskap där olika simulering kan göras och som syftar till att belysa konsekvenser av olika beslut som fattas och som påverkar kommunens ekonomi. Långtidsprognosen ska ge stöd i arbetet att fatta beslut som leder till en långsiktigt hållbar ekonomi i ett växande Nacka. Prognosen uppdateras årligen och som ett led i budgetprocessen. Det kommer liksom föregående år i september ett särskilt ärende, med några alternativa scenarier. De slutsatser som kan dras av arbetet med prognosen är att det krävs noggranna avvägningar och prioriteringar, återhållsamhet och ett effektivt resursutnyttjande, så att resultatnivån kan hållas på en långsiktigt hållbar nivå och behovet av att lånefinansiera nödvändiga investeringar begränsas. Kommunen behöver få in andra aktörer som investerar och bör sträva efter att få in pengar från exempelvis markförsäljningar så tidigt som möjligt.

II Tidplan för nämndernas fortsatta arbete

Med utgångspunkt från förutsättningar i ramärendet och dess effekter ska nämnderna inkomma med ett nämndbehandlat yttrande senast den 27 september 2019. Anvisningar kommer att skickas ut den 18 juni 2019. Nämndernas yttranden ligger till grund för kommunens samlade mål- och budgetdokument, som ska beslutas av kommunfullmäktige i november.